

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

1 9 6 4
Š T E V. 6

Slovenski škofje izseljencem	161
Alojzij Košmerlj, Sv. Duh in naša molitev	162
Pastoralni tečaj v Trzizmu (Tricesimo) pri Vidmu	165
Branko Rozman, Drugi vatikanski koncil	168
Splošne verske vesti	173
Smotrni katehetski napor v domovini	176
Slovenske revije	179
Odšli so pred nami	183
Novice od povsod	185
Nove knjige	190
Iz uredništva	191
Vsebina 11. letnika Omnes unum	192

Glede vsch upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo. Rev. Jure Rode, Ramón Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Jamnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 300 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO XI.

1964

Št. 6

SLOVENSKI ŠKOFJE IZSELJENCEM

Na misijonsko nedeljo se spominjamo vseh tistih številnih narodov in plemen po širnem svetu, ki jim še ni zasvetila luč prave vere in ki še niso sprejeli osrečujoče Kristusove blagovesti. Mi pa se spominjamo tudi vseh tistih, ki so nam po veri in krvi blizu, a so zapustili svojo domovino ter iščejo dela med drugimi narodi ali pa si pri njih spopolnjujejo svoje znanje.

Zalostne skušnje prejšnjih desetletij so vzrok, dragi rojaki, da nas včasih resnično skrbi, ali boste stanovitni, da na tujem ohranite največji dar božji: katoliško vero, v kateri ste bili poučeni in vzgojeni, pa tudi ohranite neizmerno dobrotno, zvestobo materini besedi, z njo pa zvestobo vsemu bogastvu, ki ste ga z materino govorico sprejeli.

Sveta vera, ki ste jo sprejeli, je vesoljna, je za vse kraje in vse čase, za vse narode in vse dežele ter vse celine. Sveti Pavel pravi: „En Bog, ena vera, en krst.“ Velika milost božja je bila za vas, da vas je že mati, ko ste ji majhni sedeli na kolenih, učila spoznavati enega Boga v treh osebah, ki nas je ustvaril in odrešil ter nas posvečuje, učila o Jezusu, ki nas je s svojo smrtjo na križu odrešil, učila tudi o materi Mariji, ki jo moramo pristrčno častiti in se ji priporočati, in tudi o angelu varuhu, ki vas tudi med tujimi ljudmi zvesto varuje. Mati vas je prva učila, v molitvi se z Bogom pogovarjati.

O vsem tem ste bili pozneje pri verouku in pri pridigah podrobneje poučeni. Brž ko ste prišli k pameti, ste svojega Očeta v nebesih tudi vzljubili, se z njim radi v redni jutranji in večerni molitvi pogovarjali. Radi ste se ravnali po njegovih zapovedih, ker ste ga ljubili in verovali, da nas tudi on neizmerno ljubi. Prepričani ste bili in to ste še danes, da živa vera v Boga in življenje po njegovi volji, posvečevanje Gospodovih dni s sveto mašo in prejemanjem zakramentov, človeka naredi v srcu zares močnega in zadovoljnega, čeprav mu življenje s križi in preizkušnjami ne prizanaša.

Tej veri in temu življenju po njej se tudi na tujem ne smete izneveriti. Nikakor se ne sme zgoditi, da bi postali kakor ovce, ki so se med tujimi ljudmi zgubile in razkropile.

Zato novodošli starejši radi pomagajte, da najdejo tudi na tujem takoj cerkev, kamor bodo hodili k nedeljski maši, in duhovnika, ki jim bo znal v domačem jeziku oznanjati Kristusov nauk in njegove zapovedi in pri katerem bodo mogli v domačem jeziku prejemati svete zakramente. Potrebno je, da se med seboj obiskujete v krščanski ljubezni ter v stiski radi drug drugemu pomagata.

Tako boste vsi laže stanovitni v veri, ki ste jo prejeli. Tako bodite tudi na tujem ena družina, ki jo veže ista prava vera, ki jo po milosti božji slišite oznanjati v domačem jeziku.

Prav tako vas prisrčno prosimo, da ne pozabite svoje materine govorice. V tem jeziku ste se učili spoznavati Boga in svet, spoznavati na svetu najprej bogastvo in lepoto naše domovine in šele potem to, kar ima veliki svet. Kakor ne morete pozabiti svojega domačega kraja in domačih ljudi, tako ohranite tudi zvesto ljubezen do svojega rodnega jezika in s tem ljubezen do domače kulture. Domači jezik in domača kultura pomeni za vas dragoceno dediščino, ki ste jo podedovali od svojih očetov in ki jo morate ohraniti ter izročiti svojim otrokom. Zakaj, kdor se narodno zgubi, je v veliki nevarnosti, da zanemari tudi svojo večno domovino, kamor nas kliče Bog.

Dragi rojaki! Čeprav ste daleč, smo si v duhu kot bratje v isti veri vendar vedno blizu. V svojih molitvah ne pozabite tudi svoje domovine in prosite Očeta v nebesih, da bi vsi, ki smo doma, ostali v veri stanovitni. Prav tako bomo pa tudi mi vas vse vklepali v svoje molitve, da bi tudi vi na tujem ohranili sveto vero in ne nehali po njej živeti. Če bomo zvesti, se bomo srečno videli v skupni nebeški domovini, kamor je šel naš Gospod Kristus pred nami, da nam pripravi bivališče.

Pozdrav in blagoslov vam pošiljajo Vaši slovenski škofje:

+ Jožef Pogačnik
ljubljanški nadškof

+ Janez Jenko
apost. administrator slov. Primorja

+ Maksimilijan Držečnik
mariborski škof

Sveti Duh in naša molitev

Alojzij Košmerlj, Argentina

Glavni cilj krščanskega življenja je dosega vedno večje bogopodobnosti, ki je v učlovečenem božjem Sinu dosegla svoj vrhunec. Po besedi svetega Pavla se moramo spreminjati v božjo podobo iz sijaja v sijaj (2 Kor 3, 18).

To stremenje za čim večjo bogopodobnostjo zahteva od nas stalno skrb in stalen trud. Kakor umetnik, ki iz kosa marmorja kleše kip, ki ga je zamislil v svojem duhu, počasi, potrpežljivo stremi za uresničenjem zamišljene podobe, tako moramo tudi mi s skrbnim, potrpežljivim in preudarnim prizadevanjem oblikovati v sebi vzvišeno Kristusovo podobo, ki nas edina more storiti Bogu ljube. Bogu smo samo tedaj in toliko po volji, kadar in kolikor v naših dušah vidi Kristusovo obličje. Lepo piše glede tega Columba Marmion: „Edina svetost, ki jo Bog pričakuje od nas, je Kristusova svetost, njegovo življenje, ki se v nas razliva in udeležuje.“

Dvojni element vsebuje v sebi to naše stremenje, da bi Kristus vedno bolj v nas živel: boj proti grehu in trojnemu poželenju in skrb za napredek v krščanski popolnosti. Vse to pa presega naše človeške moči. Potrebna nam je za to milost božja, ki nam jo Kristus sam ljubeče deli po Svetem Duhu. Njemu je prepustil delo razsvetljenja in posvečenja v svetu, ki ga je odrešil s svojo krvjo.

Sveti Duh uči Kristusove učence vso resnico, on je njih vodnik in tolažnik. To svoje skrivnostno poslanstvo v naših dušah, v Cerkvi in v svetu pa Sveti Duh v glavnem uresničuje po molitvi, ki jo zato svetniki po pravici imenujejo ključ do svetosti in s tem tudi do nebes.

Molitev je pobožno povzdigovanje duha k Bogu. Sveta Terezija jo opredeli kot zaupen, ljubeč pogovor z Bogom, o katerem vemo, da nas ljubi. Molitev torej predpostavlja z naše strani prizadevanje, da bi se Bogu približali in navezali z njim prijateljske stike. V zaupnem pogovoru naj človek v molitvi izraža Bogu svoje čiščenje, zahvalo in zadoščenje, in ga prosi milosti in dobrot, ki jih potrebuje.

Iz lastnih moči človek tega ne more uresničiti. Sveti Pavel piše: „Nihče ne more reči: ‚Jezus je Gospod‘, razen v Svetem Duhu“ (1 Kor 12, 3). V pismu do Rimljanov pa pravi: „Sveti Duh podpira našo slabotnost; kaj naj bi namreč prosili, kakor je treba, ne vemo, marveč sam Duh prosi za nas z neizrekljivimi zdihi“ (8, 26). Pobožna molitev torej ni zgolj človeško delo, ampak je v svojem bistvu stvaritev Svetega Duha. On nas k molitvi nagiba, nam jo navdihuje, nas v njej spremlja in podpira, in le z njegovo pomočjo jo moremo prav in dobro opraviti.

Da bi nas za molitev usposobil, je Sveti Duh že pri krstu vcepil v naše srce nadnaravne kreposti vere, upanja in ljubezni, po katerih moremo stopiti z Bogom v neposreden stik. Bog sam je njih neposredni predmet in cilj, zato se tudi imenujejo božje kreposti. Druge kreposti nas Bogu približujejo, nas očiščujejo in posvečujejo, do Boga samega pa ne pridejo. Edine kreposti, ki nas z Bogom združijo so vera, upanje in ljubezen, zato so tudi prav te tri božje kreposti tiste, po katerih nam Sveti Duh molitev omogoča in oplaja.

Po veri stopamo v stik z Bogom, ki je najvišja Resnica in vir vse resnice. Je vera kakor oko naše duše, ki jo usposobi za gledanje božje luči, za umevanje božjih skrivnosti. Po Pavlovi definiciji „je vera bitnost tega, kar kdo upa, prepričanje o stvareh, ki se ne vidijo“ (Hebr 11, 1). Po veri se nam razodeva nadnaravni svet. To, kar blaženi v nebesih gledajo v slavi, mi spoznavamo po veri, nejasno sicer in kakor v zrcalu, a vendar spoznavamo. Čeprav je naše spoznavanje Boga in božjih reči na tem svetu nepopolno in kakor z nekim zagrinjalom zagrnjeno, nam vendar vera, oprta na nezmotljivo božjo avtoriteto, omogoča delno spoznanje tega, kar gledajo blaženi iz obličja v obličje. Vera nam odkriva Boga, enega v naravi in trojnega v osebah; odkriva nam njegove neskončne popolnosti, njegovo skrivnostno povsod pričuječnost: „V njem živimo in se gibljemo in smo“ (Apd 17, 28). Po vero spoznavamo skrivnost Jezusovega učlovečenja in očiščenja, njegovo navzočnost v Svetem Rešnjem Telesu, v Cerkvi, v lastnem srcu. Vera nam odkriva božje vladanje sveta, kjer se nič ne zgodi brez božje volje ali njegovega dopuščanja. Lahko rečemo, da je vera ključ do veseljstva, do zgodovine, do lastnega srca, do večnosti.

Dar vere, ki ga imamo po Svetem Duhu, je v resnici nekaj čudovitega, veličastnega, nikoli se ne moremo zanj zadosti zahvaliti, nikoli zadosti pomilovati onih, ki ga nimajo ali so ga zapravili. Le po veri pride človek z Bogom v stik, le v veri in po veri moremo moliti.

Čeprav pa je vera za molitev neobhodno potrebna, vendar sama ne zadostuje. Sveti Duh, ki ve, kaj nam je v tem pogledu potrebno, je kreposti vere

pridružil krepost upanja, ki nas potrjuje v pričakovanju, da bomo to, kar po veri spoznavamo, z božjo pomočjo tudi dosegli. Krepost upanja je čudovita tolažba našega zemeljskega življenja, je močno sidro, ki drži ladjo našega življenja v viharнем morju sveta, da se ne potopi v obupu.

Zemeljski upi nas pogosto varajo. Nadnaravno upanje nas nikoli ne more prevarati, ker je utemeljeno na neskončni božji dobroti, vsemogočnosti, usmiljenju in zvestobi. Sveti Tomaž lepo pravi: „Kaj bi moral storiti človek, ki bi se mu prikazal angel in bi mu rekel: ‚Ti se ne boš zveličal?‘ Odgovoriti bi moral: ‚Ne verjamem ti.‘“

Po vero Boga spoznamo, po upanju se najn opiramo, se ga zaupno držimo za roko, ko nas vodi skozi življenje v svoj nebeški dom. Krščansko upanje ohranja v nas sveto hrepenenje po Bogu in po nebesih, nam daje moč v težavah in skušnjavah, kakor nam sveti Pavel zagotavlja: „Bog je zvest in vas ne bo pustil skušati čez vaše moči, ampak bo s skušnjavao dal izid, da jo boste mogli prestatí“ (1 Kor 10, 13). „I'onašamo se z upanjem na slavo božjo. Pa ne samo to, ampak ponašamo se tudi z nadlogami, vedoč, da nadloga rodi potrpežljivost, potrpežljivost pa preskušenosť, preskušenosť pa upanje; upanje pa ne osramoti“ (Rim 5, 2-5).

Zakaj krščansko upanje vernega človeka ne more osramotiti? Na istem mestu nam to apostol razloži: „Ker je božja ljubezen izlita v naša srca po Svetem Duhu, ki nam je bil dan.“ Ljubezen je med tremi božjimi krepostmi največja (1 Kor 13, 13). Je zato tudi pri molitvi najvažnejša. Če je vera kakor oko naše duše, ki nas usposablja za gledanje božjih skrivnosti, in je upanje sidro, ki nas trdno priklepa na Boga, je pa ljubezen srce, ki nas z Bogom združi v najiskrenejšem prijateljstvu.

Ljubezen je najdražji dar Svetega Duha, ki je sam večna, osebna Ljubezen med Očetom in Sinom v presveti Trojici. Brez ljubezni je vera mrtva in je naše upanje zlomljeno. Ako pa vera gleda v Boga po ljubezni in se naše upanje v ljubezni na Boga naslanja, tedaj je dvig našega duha k Bogu uspešen, tedaj se z Bogom resnično združimo in se On združi z nami. Jezus sam nam to zagotavlja: „Ako me kdo ljubi, bo mojo besedo spolnjeval; in moj oče ga bo ljubil in bova k njemu prišla in pri njem prebivala“ (Jan 14, 23). Kjer pa sta Oče in Sin, tam je vedno tudi Sveti Duh, ki po ljubezni vekomaj izhaja iz Očeta in Sina. To bivanje troedinega Boga v nas po ljubezni je nepopisno bolj vzvišeno, kot je njegova navzočnost v nas po njegovi neskončnosti. To je sožitje v prijateljstvu, po starem, lepem reku: „Amicorum omnia communia.“ V tem smislu piše sveti Janez: „Bog je ljubezen in, kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog ostane v njem“ (I, 4, 16).

V življenju svetnikov dosega to mistično združenje z Bogom pogosto izredne, čudežne stopnje. V našem duhovnem življenju je vse zelo enostavno in preprosto, kar pač odgovarja našim zmožnostim, saj vemo, da si izrednih milosti, s katerimi Bog oblikuje svoje izvoljence, niti ne smemo želeť. Zadostuje nam, da se usmiljeni Bog milostno skloni k naši revščini in bednosti, ko se v verni, zaupni in ljubeči molitvi k njemu obračamo.

Božji odgovor na našo molitev ne bo nikoli izostal, ako smo jo opravili s pravim duhom in namenom. V tihoti, preprosto odgovarja Bog našim klicem, našim vzdihom in prošnjam, kakor je lepo rekla sveta Mala Terezija: „Bog se nam razodeva brez šuma besed.“ Blagoslovljeni učinek iskrene, pobožne molitve nas vedno znova v tem potrjuje.

Po naročilu Jezusa samega, ki pravi, da je treba vedno moliti in se ne naveličati“ (Lk 18, 1), radi, stanovitno in mnogo molimo. Naj nas ne zadržuje v tem naša zaposlenost, ne naša slabost in raztresenost. Vrednosti naše molitve ne smemo soditi po zgolj človeški sodbi. Njen uspeh in sad ne zavisita od naše sposobnosti in popolnosti. Preprosta molitev, navdihnjena po treh božjih krepostih in posebej po ljubezni do Boga, nam posreduje božjo milost in tolažbo kljub naši raztresenosti in utrujenosti. Kralj David nas v teh mislih potrjuje, ko poje: „Kakor se oče usmili otrok, tako se Gospod usmili njih, ki se ga boje. Zakaj on ve, iz česa smo, spominja se, da smo prah“ (Ps 102).

Dnevno prosimo Svetega Duha, naj v nas poživlja vero, utrjuje upanje in vžiga ljubezen, da bo naša molitev vedno utemeljena na teh treh božjih krepostih, kar ji zagotavlja nedvomen uspeh.

Pastoralni tečaj v Trizizmu (Tricesimo) pri Vidmu

To je bil že četrti pastoralni tečaj slovenskih duhovnikov v evropskem zamejstvu. Prvi je bil v Celovcu l. 1961, drugi v Trstu l. 1962, tretji lansko leto 4. in 5. septembra na Barbani pri Gradežu v goriški nadškofiji.

Letošnji, četrti tečaj je bil od 18. do 20. avgusta 1964 v izredno lepem, sodobno urejenem Domu duhovnih vaj ob romarskem svetišču Marije Misijonarke, ki ga je dala na razpolago videmska nadškofija. Udeležilo se ga je 68 slovenskih duhovnikov: 15 iz Koroške, 18 iz Tržaške, 18 iz Goriške, 10 iz Slovenske Benečije, ostali pa so bili iz Zapadne Evrope (severne Italije, Francije, Belgije, Anglije).

Tehnični del pri organizaciji tečaja je imel g. M. Černet, župnik iz Žabnic pod Sv. Višarjami, za študijski del pa je poskrbela Duhovska zveza iz Gorice.

Udeležence tečaja je osebno obiskal videmski nadškof, ordinariji iz Gorice, Trsta in Celovca so pa poslali svoje pozdrave. Pismene pozdrave so poslali tudi msgr. Vodopivec, dr. Robič, g. M. Kranjc iz Rima, dr. Šuštar iz Švice, g. Hafner iz Avstrije, g. Orehar iz Argentine. Po tečaju je prišlo z zamudo zaradi nereda na pošti tudi pozdravno pismo generalnega asistenta D. J. p. Antona Prešerna iz Rima.

Predavanja

Na sporedu so bila tri predavanja z debato. Debata je bila zelo koristna, ker smo se dotaknili neštetihih nadvse potrebnih vprašanj za liturgično obnovo in dušnopastirsko skrb med slovenskimi verniki v zamejstvu.

Prvo predavanje je imel msgr. dr. Lojze Škerl iz Trsta o liturgični konstituciji, zlasti z ozirom na sv. mašo.

Predavanje je imelo praktičen značaj, ker bodo tudi v Italiji kmalu stopile v veljavo razne liturgične spremembe, ki so jih škofje izglasovali v aprilu letos

in jih predložili v odobritev. Gre predvsem za uvedbo italijanskega jezika pri nekaterih mašnih molitvah, pri delitvi zakramentov in zakramentalov itd. Ker bodo te spremembe veljale tudi za Slovence, je tržaški g. nadškof naročil predavatelju, naj mu predloži potrebne tekste, da jih bo poslal v Rim v odobritev. Zaradi tega je prišlo do raznih razgovorov s predstavniki drugih škofij, da je mogel tržaškemu g. nadškofu svetovati tiste liturgične tekste, prevedene v slovenščino, ki po enotnosti jezika in točnosti prevoda najbolj ustrezajo novim liturgičnim predpisom. G. nadškof je tekste poslal v Rim in Consilium jih je tudi sprejel.

Nadalje je predavatelj pojasnil, kaj se je za liturgično obnovo v smislu konstitucije naredilo pri nekaterih narodih, zlasti pa pri Slovencih — predvsem za nedeljske svete maše.

V drugem delu je predavatelj kratko osvetlil potrebo po pogumnem in odločnem delu za liturgično obnovo. To je potrdil z besedami konstitucije, ki temeljito in pod novimi teološkimi vidiki utemeljujejo sodelovanje vernikov pri liturgiji, zlasti pri daritvi svete maše.

V tretjem delu je predavatelj pokazal, kaj je treba narediti, da bomo ljudi pripravili do aktivnega sodelovanja. Poudaril je sledeče zahteve: previdno in premišljeno uvajanje novosti, študij liturgije, pridiga, pouk v molitvi in petju (cerkvenim zborom je odkazana odlična vloga pri obnovi), pogosto sveto obhajilo, širjenje mašnih knjig, skrb za strežnike, skupno delo in dogovor med duhovniki itd.

„Skrbimo vsi, da bo pri svetih obredih ohranjen ali vpeljan enoten način, ki odgovarja našim narodnim značilnostim in potrebam; zlasti pa skrbimo, da bo povsod v veljavi enotno besedilo. Lepa slovenščina, moderno izklesana, a preprosta, da bo tudi preprostemu človeku segla v srce in prevzela njegovo dušo.“

Drugo predavanje je imel g. kanonik Aleš Zechner iz Celovca: „Zakramenti in zakramentali v luči liturgične konstitucije“.

Predavatelj je v prvem delu osvetlil splošna načela o zakramentih, ki jih vsebuje liturgična konstitucija. Treba je, da gledamo zakramente v novi luči ter da odpremo vernikom božji svet Kristusovega delovanja v teh studencih milosti.

V drugem delu je pojasnil zlasti nove vidike posameznih zakramentov in novosti pri njihovi delitvi. Veličina vsakega zakramenta in lepota njegovih obredov bo za vernike bolj dostopna, ker se bo pri njih delitvi rabil živi jezik naroda.

Ob koncu je predavatelj omenil še zakramentale. Sv. Cerkev nam je z uvedbo živega jezika odprla zaklad blagoslovov in želi, da bi po svojih duhovnikih bil današnji svet bolj deležen v vsej polnosti božjega blagoslova.

Zaključil pa je svoje predavanje tako: „Nov svet se nam odpira. Sveti Duh govori po Cerkvi in nam kaže pot duhovnega življenja in dušnopastirske smernice za današnji čas. Hvaležno in z veseljem jih sprejmimo in skušajmo jih uresničiti v svojem duhovniškem življenju in apostolskem delovanju.“

Tretje predavanje je imel g. Bogomil Breclj, župnik v Doberdobi pri Gorici, z naslovom: „Duhovnikov osebni stik z verniki in dušnopastirski obiski“.

Nekaj misli iz predavanja.

Sv. oče Pavel VI. pravi: Pokristjanjenje današnjega sveta je predvsem odvisno od duhovnikov. Duhovnik najprvo v svojem dušnopastirskem delu od-

pravi vse ovire, ki mu zapirajo pot do src. Trstenjak nas v svoji Pastoralni psihologiji o tem tako pouči: Duhovnik, čeprav med ljudmi, naj ohrani božji pečat v delovanju; naj živi svoj celibat in naj ne bo navezan na zemljo; ne gospodovalen, ampak krotak; v vsaki obleki izbrušen duhovniški lik; naj ima smisel za žrtve laikov, ko morajo ob spreobrnjenju zapustiti svoje nazore; naj popravi svoj težak temperament; naj ne bo vsiljiv; ne sme biti robat, sarkastičen. Take napake so velika ovira duhovnega stika z ljudmi.

Da nastane pravi stik z ljudmi, mora imeti smisel za sočloveka, dobroto, rahločutnost, potrpežljivost. Rad mora poslušati težave ljudi in vse to, kar jih zanima.

Duhovnik mora zlasti gojiti stike z verniki v sv. spovedi, pri bolnikih, v pisarni, v obiskih po družinah. Prvi stiki naj bodo le vljudnostni. Ko je srce laika spoznalo dobroto nadnaravno usmerjenega duhovnika, bo odprto za višje stvari.

„Le v potrpežljivosti izklesani celotni duhovniki bodo izluščili svetlo podobno Cerkve, neveste Kristusove, vredne nekoč večne božje razstave v nebesih“ (Janez XXIII.).

Sklepi in resolucije

Sklenjeno je bilo, da bo tudi prihodnje leto dušnopastirski tečaj, in sicer v tednu od 22. do 29. avgusta, po možnosti na Koroškem. Za organizacijo tečaja poskrbi poseben odbor, v katerem bo po en zastopnik tržaške, goriške, videmske in celovške škofije ter izseljeniških duhovnikov. Vsaka slovenska škofijska skupnost izbere po enega zastopnika in pošlje ime predsedniku DZ v Gorico, do 1. novembra, da uredi vse potrebno za bodočnost.

Resolucije:

1. Skrbimo, da bomo res ustvarili enotnost v bogoslužju povsod.
2. Naj bi povsod postopoma vpeljali, kar bo novega v liturgiji, ko bodo škofje izdali navodila.
3. Naj bi povsod vpeljali zborne maše s kratkimi latinskimi odgovori, s skupno molitvijo in skupnim petjem, ki bo odgovarjalo liturgičnemu dejanju.
4. Vsak naj se v svoji duhovniji potruži za liturgično vzgojo vernikov.

Duhovniki, zbrani na tečaju, so sklenili, da pošljejo ordinarijem v Trstu, Gorici, Vidmu in Celovcu naslednje predloge, ki so medtem že bili dostavljeni:

1. Naj bi tudi slovenska etnična manjšina, kot je v duhu konstitucije, imela glede rabe domačega jezika v liturgiji vse to, kar bo sveta stolica potrdila za slovenski narod.
2. Naj bi v vsaki škofijski liturgični komisiji, kjer tega še ni, bilo nekaj članov slovenske manjšine.
3. Naj bi se slovenski člani teh komisij lahko sestajali med seboj, da bi proučili liturgična vprašanja manjšine ter bili tako v pomoč svojim ordinarijem pri njihovi skrbi za liturgično obnovo med Slovenci.

Duhovniška zveza v Gorici

Drugi vatikanski koncil

Branko Rozman, Argentina

25. januarja 1959 je papež Janez XXIII. naznanil, da bo sklical vesoljni cerkveni zbor. 29. junija istega leta je izdal prvo encikliko „Ad Petri Cathedram“, v kateri je dejal: „Glavni namen koncila bo dati nov vzgib katoliški veri, moralna obnova krščanskega življenja in prilagoditev cerkvene discipline potrebam in metodam našega časa.“

Priprave

17. maja 1959 je imenoval papež predpripravljalno komisijo, kateri je postavil na čelo državnega tajnika kardinala Tardinija. Komisija je pripravila anketo s problemi, ki bi prišli na koncilu v poštev, in jih poslala škofom in katoliškim univerzam. Vprašanih je bilo skoro 3000 oseb in odgovori so prihajali pol leta. Komisija je odgovore razdelila po vsebini. Izbrali so 8972 predlogov in jih vnesli v 15 knjig.

5. junija 1960 je papež določil pripravljalne komisije (10 komisij in 3 tajništva), 14. novembra so imenovani (728 oseb) sprejeli svoje funkcije. Osrednja komisija, kateri predseduje papež in katere glavni tajnik je msgr. Felici, koordinira delo komisij. Bile so imenovane sledeče komisije (v oklepaju je predsednik vsake komisije): Doktrinalna komisija za vero in narvi (Ottaviani), Komisija za škofo in vladanje škofij (Mimmi), Komisija za vzhodne Cerkve (Cicognani), Komisija za disciplino zakramentov (Valeri), Komisija za liturgijo (Larraona), Komisija za disciplino klera in krščanskega ljudstva (Ciriaci), Komisija za redovnike (Masella), Komisija za misijone (Agagianian), Komisija za semenišča, za študij in za katoliško vzgojo (Pizzardo), Komisija za laični apostolat (Cento), Tajništvo za zedinjenje kristjanov (Bea), Tajništvo za tisk, radio in televizijo (O'Connor), Upravno tajništvo (Di Jorio).

V juniju 1961 se je Osrednja komisija slovesno sestala, da določi bodoči poslovnik koncila: kdo naj bo povabljen, delovne komisije, oblika razgovorov, način glasovanja...

Prvo zasedanje

Prvo zasedanje cerkvenega zbora je trajalo od 11. oktobra do 8. decembra 1962. Kakšna je bila glavna vsebina razgovorov? Prvi predmet razpravljanja je bila liturgija. Osnutek je bil obsežen in je razdeljen v uvod in osem poglavij. Ob ravnanja naravo liturgije, mašo, zakramente, zakramentale, brevir, liturgično leto, cerkveno glasbo in umetnost. Velike debate so se razvile pri vprašanju jezika v liturgiji. Mnogo predlogov je bilo o reformi mašne daritve.

Višek prvega zasedanja je bil razgovor o dogmatično-biblični shemi o dveh virih razodetja s tole vsebino: 1. dvojni vir razodetja, 2. navdihnjenje in literarne vrste, 3. stara zaveza, 4. nova zaveza, 5. izročilo v Cerkvi. Razvila se je velika debata, v kateri so zmagali zagovorniki naprednejših idej. Koncil je z veliko večino sklenil, da je treba shemo predelati. Teološka komisija sama pa je dobila še enega predsednika v osebi kardinala Bea.

Temu razpravljanju je sledil razgovor o sredstvih posredovanja božjega nauka modernemu človeku, ki pa ni koncilskih očetov tako razvnel kakor prejšnja debata. Osnutek se deli v uvod in štiri dele: 1. nauk Cerkve o sredstvih družbenega obveščanja, 2. apostolska funkcija teh sredstev, 3. disciplinski predpisi Cerkve glede njih, 4. tisk, radio, kino in televizija.

Zadnje seje prvega zasedanja so se bavile z najvažnejšima vprašanjema, zaradi katerih je bil cerkveni zbor sklican: z vprašanjem o edinosti kristjanov in z vprašanjem o Cerkvi

Naslov osnutka o edinosti kristjanov je *Ut omnes unum* sint. Shema ima namen omogočiti spetno zedinjenje pravoslavnih s katoliško Cerkvijo. Besedilo ima tri dele: prvi del govori o edinosti, zgrajeni na Petru; drugi o raznih sredstvih, ki naj privedejo do edinosti (nadnaravna: molitev; teološka: ne polemika in apologetika, ampak spoštovanje vzhodnih obredov, pravic in privilegijev vzhodnih Cerkva, razširitev teh privilegijev; psihološka: iskrena medsebojna ljubezen, izogibanje proselitizmu, duh spokornosti in zadoščevanja za krivice, skupna obramba moralnih, človečanskih in socialnih vrednot; praktična: škofje naj dajejo pobudo za ekumensko akcijo, naj skrbе za izobrazbo strokovnjakov v vzhodni teologiji), tretji del pa razpravlja o pravnih in praktičnih normah, s pomočjo katerih naj bi se zedinjenje izvršilo. Koncilski očetje so v osnovi dokument sprejeli kot „znamenje pozornosti in dobre volje naproti ločenim bratom Vzhoda“, a bo tvoril en sam dokument skupaj z dekretom o ekumenizmu in 11. poglavjem o Cerkvi, ki obravnavata isto snov.

Predmet zadnjih sej prvega zasedanja je bil osnutek *De Ecclesia*. Ta govori o naravi Cerkve in njenih članih, o škofovstvu, redovnikih, laikih, avtoriteti, učiteljstvu, misijonskem poslanstvu, ekumenizmu in o Materi božji. Ne gre za izčrpen traktat o Cerkvi, ampak le za poudarjanje resnic, ki so že dokončne ali pa ki potrebujejo pojasnil. Gre za nauk, ki bo usmerjal dušno pastirstvo. Zato hoče pričati o ekumenskem razpoloženju Cerkve. Nekoč je bila Cerkve predstavljena bolj kot ustanova, danes kot občestvo, nekoč je bil v ospredju papež, danes je škof v zvezi s papežem, včasih so govorili le o škofu kot posamezniku, danes je govor o škofih kot celoti, včasih se je bolj govorilo o hierarhiji, danes se govori o Cerkvi kot božjem ljudstvu, nekoč se je poudarjalo tisto, kar nas loči, danes to, kar nas združuje, včasih so razpravljali le o notranjem življenju Cerkve, danes razpravljajo tudi o nalogah Cerkve navzven.

Papež Janez XXIII. je zaključil prvo zasedanje z govoroma 7. in 8. decembra. Poudaril je zlasti sadove koncila.

Formalne zanimivosti prvega zasedanja

Odlična plat koncila je, da očetje razpravljajo povsem svobodno, kar lepo vpliva na udeležence drugih konfesij. (Prišla sta iz Moskve tudi opazovalca ruske pravoslavne Cerkve.) Posledica tega svobodnega razpravljanja je, da se je kmalu ves zbor razdelil v zagovornike naprednejših idej in v zagovornike bolj konservativnih tez. Zlasti pri prvih je bilo opaziti nenavadno dobro pripravljenost in stik z odličnimi sodobnimi teologi. Med naprednimi so kardinali Bea, Alfrink, Tisserant, Koenig, Frings, Liénart, Doepfner, Ritter, antiohijski patriarh Maksimos IV. nadškofje in škofje Schmitt (Metz), De Smedt (Bruges), Pourchet (Saint-Flour), Charuc (Namur), Duerry (Cambrai). Konservativce vodi kardinal Otta-

viani, sledijo mu kardinal Ruffini, nadškof Parente, msgr. Garofalo, pa mnogi italijanski, španski, portugalski, amerikanski in celo nekateri azijski škofje.

Med pomanjkljivostmi koncila se naštevajo: pomanjkanje vodilne ideje koncila, ob kateri bi se mogla uvrstiti druga snov, pomanjkljivi pastoralni in ekumenski vidiki pri shemah, nezaupanje in ozkost, ki samo sebe imenuje pravovernost. Pri organizaciji pa kritizirajo površnost, pomanjkljivost informacij zaradi dolžnosti molka, iz tega izvirajoče manjše zanimanje za koncil, sestavo komisij iz skoro samih članov kurije, pristašev manjšine, mnogo odličnih teologov ni bilo poklicanih, odsotnost laikov, samo eden je bil navzoč, centralna komisija je organizirala preveč drugih komisij, te pa v delu niso bile povezane med seboj, zbiranja niso bila dobro pripravljena, z govori je bilo treba hiteti, nekatere misli so se ponavljale, druge niso prišle na vrsto, predsedniki niso debat vodili. Naštevajo pa še prevelik sijaj pri začetku koncila in spore pri tem, kdo bo imel prednost pred drugim.

Meddobje

S koncem prvega zasedanja se delo koncila ni ustavilo: komisije so urejevale opravljeno delo, obenem pa pripravljale snov za novo zasedanje. Čas so komisije izrabile bolj kakor pa v dobi priprave na koncil.

Na željo udeležencev je v decembru papež imenoval koordinacijsko komisijo. Sestavljajo jo: načelnik kardinal Cicognani in člani kardinali Urbani, Confalonieri, Liénart, Doepfner, Suenens in Spellman.

Shemo o dveh virih razodetja je teološka komisija predelala in jo vskladila z željami prvega zasedanja.

Sedemdeset shem prvega zasedanja so skrčili na sedemnajst. Osrednji predmet razprav bo Cerkev. Pri tem bodo razpravljali o trojem: o osnovnem pojmu Cerkve, o razmerju do ločenih kristjanov in o razmerju Cerkve do današnjih nevernih. Vprašanja o sodobni socialni morali so združena v shemi: Načela in dejavnost Cerkve za družbeno blaginjo. Tu je govora o spoštovanju človekove osebe, o vojni in miru, o jedrskem razoroževanju, o pomoči nerazvitim narodom, o preobljudenosti...

Vsi škofje so dobili pred začetkom drugega zasedanja rezultate dosedanjega dela, da so se mogli o njih pogovoriti tudi na škofijskih konferencah.

Na koncil so poklicali tudi laike.

V tem času med obema zasedanjema je umrl papež Janez XXIII. in je bil izvoljen Pavel VI.

Drugo zasedanje

Glavni predmet drugega zasedanja (od 29. sept. do 8. dec. 1963) je bila shema o Cerkvi, govorili so pa še o shemi o škofih in vladanju škofij ter o ekumenizmu.

Nova predloga o Cerkvi je po usmerjenosti pa tudi po vsebini bistveno boljša od prvotne. Skuša prikazati Cerkev v vsem njenem bogastvu: kot skrivnostno Kristusovo telo, kot božje ljudstvo, ki naj bi ga sestavljali ljudje vseh dežel in narodov, in kot znamenje odrešenja, dano svetu. Osnutek o Cerkvi je dogmatična konstitucija in ima štiri poglavja: 1. Cerkev, skrivnostno Kristusovo telo, 2. Hierarhični značaj Cerkve, 3. Božje ljudstvo.

V debatah o teh paglavjih so mnogo razpravljali o nekaterih nejasnih vprašanjih. Glavne točke razgovora so bile: zakramentalnost škofovstva, ali je kolegij škofov naslednik apostolskega kolegija, obnova diakonata, laik v Cerkvi (laika shema tudi pozitivno označi: laik je polnopraven član božjega ljudstva; scudeležen je pri poslanstvu Cerkve v svetu in soodgovoren za pokristjanjanje sveta), nova osvetlitev evangelijskih zahtev, pravil asceze in mistike. (Shema govori o tem, da je vsak vernik dolžan težiti za svetostjo, o evangelijskih svetih, o redovniškem življenju, o avtoriteti Cerkve pri iskanju smeri k svetosti in o vrednosti samostanskega življenja.)

Načrt o škofih je mišljen le kot koncilski dekret. Obsega pet poglavij: 1. Razmerje škofov do rimske kurije in udeleženosť škofov pri vladanju celotne Cerkve, 2. Naslovni in pomožni škofje, ki pomagajo rezidencialnim škofom pri upravljanju škofij, 3. Narodne škofovske konference, 4. Obseg in razmejitev škofij in cerkvenih province, 5. Ustanovitev novih in razmejitev že obstoječih župnij.

V razgovorih se je pojavila cela vrsta vprašanj. Ponovno in ponovno je prihajalo na vrsto vprašanje o zakramentalnem in kolegialnem značaju škofovstva. Če je kolegij škofov resnični naslednik apostolskega kolegija, potem je sodelovanje škofov pri vodstvu Cerkve teološko utemeljeno. Čeprav ni prišlo do enotnosti glede tega vprašanja, se je vendarle večina nagnila v kolegialno pojmovanje episkopata in tudi želela, naj bi bila ta resnica čimprej prenesena v življenje. Iz tega vprašanja se je sama ponudila zahteva po reformi kurije in Svetega oficija še posebej.

Veliko pozornost je zbudil nastop starega melkitskega patriarha Maksimosa (ki bo po lastni izjavi govoril na koncilu latinsko takrat, ko bodo zapadni koncilski očetje govorili grško). Njegov govor je bil nekaj izrednega zaradi drznih idej. Glavne misli govora so: rimska kurija ne sme izpodriniti kolegija škofov, resnični sveti kolegij Cerkve naj bi zastopali škofje z vsega sveta, v Rimu bi moral biti stalno neki najvišji svet Cerkve, ki bi mu bili podrejeni vsi rimski uradi, večjo notranjo avtonomijo bi morale dobiti azijske in afriške Cerkve.

Druga senzacija v debatah o Cerkvi je bil nastop koenskega nadškofa kardinala Fringsa, ki se je zavzemal za nujno reformo procedure vseh rimskih kongregacij, všteti Sveti oficij. Postopek Svetega oficija ni več v skladu z našim časom in je za mnoge ljudi predmet pohujšanja. Nihče ne sme biti obsojen, če mu ni bila dana možnost zagovora.

Nekoliko je razburila duhove koncilskih očetov trditev sheme, da je za službo, če se prestar ali bolan škof odpove škofiji. Omeniti je vredno predlog, naj bi škofov ne imenovali več na naslove starih škofij, ki jih danes ni več.

Doslej so bile škofovske konference svobodni sestanki škofov kake države ali pokrajine. Za naprej naj bi dobile pravne osnove. Osnutek prinaša glavna pravila delovanja teh konferenc in primere, ko bi bili sklepi obvezni za vse udeležene konference. Proti se je pojavil med koncilskimi očetmi strah, da bi te konference postale začetek nacionalnih Cerkva in pa da bi postali manj važni škofje podrejeni pomembnejšim.

Osnutek daje splošna navodila, po katerih naj v posameznih deželah ustanovljene komisije spremenijo obseg nekaterih škofij, bodisi da jih zvečajo, bodisi da jih zmanjšajo. Za narodne manjšine naj bi se ustanovile nekake osebne škofije.

Shema o ekumenizmu je nastala iz treh besedil, ki so jih pripravljale komisije izdelale že pred začetkom koncila. Vsebina je ta: 1. Načela katoliškega ekumenizma, 2. Prakticiranje ekumenizma, 3. Ločeni kristjani, 4. Odnosi do Judov,

Pogum in iskrenost pri debati sta bila značilna za razgovore o verski svobodi. Govorili so o verski svobodi kot o temelju ekumenskih stikov z drugimi krščanskimi skupinami, o sodelovanju med kristjani na človečanskem, socialnem, kulturnem in verskem področju, o napakah Cerkve v preteklosti. Versko svobodo jemlje osnutek pod dvojnimi vidikoma: pozitivno gre za pravico človeka do osebnega prakticiranja vere, v skladu z zahtevami vesti, negativno pa za odsotnost vsakega zunanjega nasilja v osebnih odnosih do Boga, kakor jih zahteva človekova vest.

Najbolj sporno vprašanje celotne sheme o ekumenizmu je bilo poglavje o razmerju do nekristjanov, posebej do Judov. Šlo je predvsem zato, ali naj jih vključijo v osnutek o ekumenizmu ali ne, ko gre vendar prvenstveno za edinost med kristjani.

V debati o ekumenizmu so hoteli nekateri udeleženci vključiti v seznam konfesij in nazorov, s katerimi bi bilo treba začeti razgovor, še muslimane, pentekostiste in framasone.

3. decembra so obhajali koncilski očetje štiristoletnico tridentinskega koncila. Govoril je beneški patriarh kardinal Urbani. Proslave se je udeležil tudi papež, ni pa bilo nekatoliških opazovalcev. Isti dan sta govorila pred papežem in koncilskimi očeti v cerkvi sv. Petra dva laika, Francoz Guitton in Italijan Veronese o apostolatu laikov.

Sledil je zaključni papežev govor. Najvažnejša novica tega govora je bila, da bo papež obiskal Palestino.

Formalne zanimivosti drugega zasedanja koncila so bile te-le:

Koncil ima sedaj dvojno vodstvo: svet predsedstva, ki je vodil že prvo zasedanje, in pa štiri moderatorje, ki jih je imenoval Pavel VI. V svetu predsedstva je bilo sprva deset kardinalov (Liénart, Tapouni, Gilroy, Frings, Pla y Deniel, Spellman, Ruffini, Caggiano, Alfrink, Tisserant). Papež je kasneje imenoval še kardinala Sirija, Meyerja in Wyszynskega. Moderatorji pa so kardinali Agagianian, Suenens, Lercaro in Döpfner. Dejansko vodijo seje moderatorji.

Izvršile so se nekatere spremembe v koncilskih komisijah. Tako je tajništvo za zedinjenje kristjanov organiziralo dve sekciji, eno za zvezo s protestantskimi Cerkvami, drugo za zvezo z vzhodnimi Cerkvami.

Na drugo zasedanje so poklicali več laikov, pa tudi še več opazovalcev kakor na prvo. Število koncilskih očetov se je precej povečalo, ker je papež poklical na koncil tudi 80 apostolskih prefektov. Tako je bilo na tem zasedanju skoro 3000 očetov.

Število koncilskih izvedencev je v dobi prvega zasedanja neprestano rastlo. Janez XXIII. je imenoval v začetku 201 izvedencev, ob koncu zasedanja jih je bilo 306.

Posebnost drugega zasedanja je tudi ustanovitev Odbora za tisk. Člani odbora so sami koncilski očetje. Namen tega odbora je večja pomoč poročevalcem tiska, radia in televizije.

ANGLIKANSKA CERKEV IN RIM

Angleška revija „The Economist“ je 12. junija 1964 objavila razgovor s canterburyskim nadškofom dr. Ramseyem o možnosti in perspektivah združenja anglikanske Cerkve z Rimom.

— Katere so glavne ovire za združenje?

Prvič: vztrajna trditev Rima, da le rimska Cerkev sestavlja celotno katoliško Cerkev na svetu in da anglikanska in pravoslavna Cerkev nista v katoliški Cerkvi.

Drugič: nauk o papeški nezmotljivosti, tak, kot se navadno razlaga.

Tretjič: razglasitev novih verskih resnic, kot npr. o brezmadežnem spočetju in vnebovzetju Marije. Zame je najtežje to, da imajo te verske resnice za tako bistvene za krščansko vero kot učlovečenje. Če bi te težave odpravili, bi bila združitev zares možna.

— V kakšni obliki bi se združitev izvedla?

Lahko bi napravili takole: anglikanske cerkvene province bi bile povezane z Rimom in imele z njim zadosten dogmatičen sporazum; priznali bi papeža kot škofa, ki načeluje vsemu krščanstvu, mogli pa bi imeti svoje lastno bogoslužje, ohraniti poročen kler in več drugih anglikanskih običajev. Glede Rima bi bil položaj približno tak, kot je položaj vzhodnih uniatskih Cerkva.

— Ali bi škofo imenoval papež?

Ne vem, če bi Angleži na to pristali. Mislim, da bi morali iskati kak drug način. Tudi prvi minister bi jih ne smel nastavljati. V primeru združenja bi bilo treba pregledati celoten sistem naše Cerkve.

— Kaj bi morali še storiti, da bi pripravili pot do združitve in pospešili njeno uresničitev?

Prenehati moramo s sovražnostmi, medsebojno moramo sodelovati v krščanskem duhu, moliti moramo skupaj v javnosti. Pri mešanih zakonih je treba priznati, da imata oba zakonca vest. Ni primerno zahtevati predhodnje obljube, da bodo otroci vzgojeni v katoliški veri. To globoko žali vest anglikancev. J. Š.

Izgon jezuitov z otoka Haiti. Haitiška vlada je izgnala z otoka člane Jezusove držbe, ki so po rodu Kanadčani. Izgon jezuitov pomeni za haitiško Cerkev hud udarec, ker je tam veliko pomanjkanje duhovnikov in je semenišče v Puerto Principe ostalo sredi šolskega leta brez učnih moči. Kot razlog za izgon je vlada navedla le nekaj splošnih in puhlih obtožb.

J. Š.

Sporazum med Madžarsko in sveto stolico. Po 18 mesecih pogajanj je bil v Budimpešti podpisan sporazum med sveto stolico in komunistično madžarsko vlado. Pogajanja je začel aprila 1963 dunajski nadškof kardinal Koenig, ki je tedaj obiskal kardinala Mindszentyja na severnoameriškem poslaništvu, obenem pa stopil v stik s predstavniki madžarske vlade. Razgovore je nadaljeval po-

zneje msgr. Casaroli, papeški državni podtajnik za izredne zadeve.

Je to prvi sporazum med sveto stolico in kako državo za železno zaveso.
J. Š.

Sveta maša v kitajščini. Katoliški škofje s Formoze, Honkonga, in Makao so določili, da se bo v njihovih škofijah sveta maša brala v kitajskem jeziku in tudi zakramente bodo podeljevali v kitajščini. Obenem so tudi odredili, da se prevede uradno kitajsko besedilo bogoslužja v različna krajevna narečja.

Odlok škofov za tri omenjene škofije bo stopil v veljavo 1. januarja 1965. Raba kitajščine bo obvezna pri vseh nedeljskih in prazničnih mašah, ko se zbere cerkveno občestvo.

Zanimivo je, da nastopi ta sprememba pod Pavlom VI. po preteku treh stoletij in pol, odkar je l. 1615 Pavel V. odobril uporabo kitajščine v bogoslužju. Tistega dovoljenja pa niso nikdar izrabili in je bilo kasneje preklicano.
J. Š.

Spolnjevanje nedeljske obveznosti ob sobotah. Bolonjski nadškof kardinal Lercaro je zaprosil sveto stolico za dovoljenje, da bi v njegovi nadškofiji in okoliških škofijah verniki lahko opravili nedeljsko dolžnost prisostvovati sv. maši že ob sobotah popoldne. Duhovniki bi laže oskrbovali podružnice izven nedelje pa tudi mnogo vernikov iz mest hiti ob nedeljah ven na deželo.

Sveti oče je ugodil prošnji in dovolil to kot poskus za dobo petih let. Poudaril pa je, naj se poskrbi, da se bo med verniki ohranilo prepričanje, da je

Gospodov dan v tednu še zmeraj nedelja.

Tudi argentinski škof iz Mad del Plate, msgr. Rau, je dosegel za svojo škofijo isto dovoljenje.
J. Š.

Črni škofje. Po objavljenih podatkih je v katoliški Cerkvi 71 prelatov črnecev; med njimi je en kardinal, 15 nadškofov in 55 škofov. Največ škofov, 11 po številu, ima republika Kongo; na drugem mestu je Tanganyka z 8 škofi. Eden izmed črnskih škofov deluje izven Afrike. je pomožni škof Augustin v Port-au-Prince na Haiti. Prvi zamorski škof Jožef Kiwanuka je bil posvečen pred 25 leti.
M. Lam.

Slovenski prevodi okrožnice papeža Janeza XXIII. Pacem in terris (Mir na zemlji). — Kmalu po izidu okrožnice (11. aprila 1963) jo je v slovenskem prevodu objavila v več zapovrstnih številkah v podlistku Svobodna Slovenija v Buenos Airesu. — V domovini je objavilo njen prevod glasilo CMD slovenskih duhovnikov Nova pot 1963, štev. 8-10 (prevod je pripravil romanist profesor dr. J. Ilc, kot je povedano v isti številki na drugem mestu). — Pred kratkim pa je prevod te okrožnice v slovenščini natisnila vatikanska tiskarna v Rimu, ki je bila že prej v isti obliki natisnila tudi slovenski prevod prve socialne okrožnice papeža Janeza XXIII. Mater et Magistra (Mati in Učiteljica), l. 1962. Natis obeh okrožnic v slovenskem prevodu je pri vatikanski tiskarni dosegel s svojim posredovanjem p. Anton Prešeren, slovanski asistent jezuitskega reda v Rimu.

RIMSKI GINEKOLOG IN PROGESTOGENSKE TABLETE

Dr. Nino Pasetto, ki že eno leto sodeluje pri osnutku o Cerkvi v sedanjosti, je ginekolog na rimski univerzi in eden izmed izvedencev, ki za Cerkev proučuje vprašanje o kontroli rojstev. Imenovani učenjak je izjavil, da proslula progestogenska tableta ne povzroča začasne sterilnosti, temveč je njen učinek le odmor v ovulaciji. Primerja učinek imenovane tablete s prekinitvijo ovulacije ob času dojenja in pravi: „Ko govorimo o sterilizaciji, brž mislimo na razne

načine kirurške sterilizacije ali na uporabo žarkov. V obeh slučajih, čeprav le začasno, sterilizacija poškoduje organizem. Nasprotno pa uporaba progestogenskih tablet ne povzroča nobene organske poškodbe, temveč samo prekine v ženi ovulacijsko funkcijo.

Po zgoraj navedenem mnenju bi uporaba imenovane tablete ne bila obsežna v prepovedi papeža Pija XII., če je to tableto prepovedal v prepričanju, da povzroča sterilnost. To potrjuje tudi sodelavec dr. Pasetta, duhovnik Anton Nalesso, profesor morale na katoliški medicinski fakulteti univerze Presvetega Srca v Milanu. Moralist Nalesso je izjavil, da tableta ne napravi žene sterilne. Dodaja: Če je papež Pij XII. smatral uporabo za nedovoljeno samo zaradi povzročanja sterilnosti, bi potemtakem sedaj odpor proti tableti moral prenehati.

M. Lam.

NOŠNJA TALARJA V LATINSKI AMERIKI

Ne bo odveč, če podamo kratek pregled o položaju, ki vlada v raznih deželah Latinske Amerike glede duhovniške obleke, talarja ali takoimenovanega „clergymana“. Opažamo znatno napredovanje v rabi clergymana nasproti tradicionalni sutani.

V Urugvayu se je od devetih škofij šest vsaka zase že sredi leta 1963 odločilo, da vpeljejo clergyman. Vse te škofije so podeželske. Sutana je zapovedana samo še v nadškofiji Montevideo in v škofijah Salto in Minas.

V Braziliji je večina škofij na jugu uvedla clergyman. Zdi se, da so isto storile tudi nekatere škofije na severu. Nadškofija Río de Janeiro ni med temi. V imenovanih škofijah so škofje odločili na svojo roko, ne da bi prosili v Rim, kajti pravica določiti duhovniško obleko v posameznih krajih pripada po sedanji cerkveni disciplini krajevnim škofom (A. A. S., t. 8. 1910 — pp. 148—150), razen v slučajih, ki jih sveta stolica izrečno izvzame.

Peru: Škofovska konferenca v Rimu na drugem zasedanju sedanjega koncila je odločila dovoliti nošnjo clergymana, potem ko je vprašala za svet sveto stolico. Različne škofije (Luna in Ayavini) že uporabljajo dovoljenje.

V Čilu je škofovska konferenca sprejela enako odločitev, nato pa vprašala v Rim. Do konca julija še ni bilo iz Rima odgovora; kljub temu nekateri škofje (Santiago, Talca, Temuco) dajejo posameznim duhovnikom dovoljenje za nošnjo clergymana, če pismeno prosijo in utemeljijo prošnjo s pastoralnimi razlogi.

Panama: Odločili so se za clergyman že v maju in ga takoj začeli nositi.

Venezuela, Kolumbija, Ekvador: Ni znano, ali so v tem pogledu zadnji čas kaj odločili; isto velja za Srednjo Ameriko.

Mehika: Ker je civilna oblast prepovedala nošnjo sutane, duhovniki uporabljajo civilno obleko ali clergyman; škofje smejo nositi clergyman.

Argentina: Znano je, da so škofje na konferenci v maju izglasovali, baje z veliko večino, nošnjo clergymana. Odločitev naj bi poslali v Rim, odkoder pa menda še ni dospel odgovor. Zanimivo je, da škofijski list iz Rioje namigava na morebitno spremembo duhovniške obleke.

M. Lam.

(Op. ured.: Ko je argentinski episkopat v zadevi prejel odgovor sv. koncilске kongregacije z dne 23. novembra 1964, posamezne škofije ob koncu l. 1964 in z začetkom novega leta 1965 uvajajo fakultativno rabo clergymana.)

Smotrni katehetski napor v domovini

Prav v prejšnji številki našega glasila smo objavili poročilo o katehetskimi in liturgičnih razmerah v domovini, ki lepo kažejo načrtne katehetske napore v posebnih okoliščinah, ki jih v domovini živijo (gl. Omnes unum 1964, str. 113). Danes objavljamo nova, globoko smotrna navodila, ki jih daje katehetom ob začetku novega veroučnega leta Okrožnica ljublj. nadškofijskega ordinariata 1964, štev. 10, str. 3 sl. pod naslovom: Ob začetku novega veroučnega leta. Ta navodila so za nas ne le informativna, ampak nam tudi morejo biti v dragoceno pobudo pri našem delu.

OB ZAČETKU NOVEGA VEROUČNEGA LETA

Z novim šolskim letom se začneja tudi novo katehetsko leto, to je doba sistematičnega uvajanja otrok v krščansko življenje. Še enkrat ponovimo: doba sistematičnega uvajanja otrok v krščansko življenje. To pa zato, da ne bi kdo mislil, da je s poukom verouka že vse storjeno. Verouk je samo eno izmed sredstev — mogoče v danih razmerah tudi najučinkovitejše — ki sicer tudi vzgaja, a zajame predvsem otrokovo spoznanje, gotovo pa ne more zajeti celega človeka, kot je potrebno za krščansko življenje. Dušni pastir in katehet pa mora skrbeti za krščansko življenje njemu izročenih ovc, ne pa le poznanje verskih resnic.

Zato vam hočemo dati nekaj pobud, ki bodo mogle koristiti k bolj uspešni verski vzgoji naših najmlajših vernikov.

I. K verskemu pouku in k verski vzgoji je treba pritegniti vse osebe, ki imajo stik z otrokom

Otrok dojema življenje celostno in se vrašča v cerkveno skupnost z vso svojo osebnostjo. Zato ni zadosti, da o veri in Bogu govori samo katehet ali duhovnik, ki ga otrok vidi in sliši dvakrat ali trikrat na teden, temveč vsi, ki z otrokom neprestano živijo skupaj. To so njegovi starši, bratje in sestre in drugi sorodniki.

Zato bo koristno tole:

1. Skličejo naj se k verouku starši. Nihče naj ne pravi, starši ne bodo prišli. Gotovo jih bo prišlo nekaj in vsaj teh nekaj nam bo pomagalo pri našem delu. Če so pa sestanki lepo pripravljeni, bo prišlo mnogo staršev, in to ne samo mater, temveč tudi očetov;

2. Pri kaki pridigi — pa ne samo v začetku veroučnega leta — naj se govori o sodelovanju vseh družinskih članov pri verski vzgoji otrok v družini. Posebno tete in stare matere morejo mnogo pomagati;

3. Učencem višjih letnikov naj se nakaže prelep apostolat: verski pouk mlajših bratov in sester. Če bodo otroci zavestno spoznali vrednost tega apostolata, se bodo še z večjim veseljem ukvarjali s svojimi bratci in sestricami.

II. Med odraslimi je treba dobiti pomočnike

V župniji s tisoč ali dva tisoč dušami je gotovo deset moških in deset žensk, ki bi jim bilo v veliko zadoščenje, če bi mogli dušnemu pastirju kakorkoli pomagati pri verskem pouku otrok. Pa če bi jih bilo samo pet, bi ne smeli

zavreči njihove pomoči. Zato je treba javno ali privatno, kakor pač najbolj kaže, te ljudi najti, jim pokazati to možnost ter jih zaposliti s tem delom (poglabljanjem, ponavljanjem, nadziranjem itd.). Kako bi se moglo to izvesti, bodo te osebe same mogle dušnemu pastirju povedati. To je delo, ki ga prav za prav opravlja bratovščina krščanskega nauka.

III. Otrok je tesno povezan s starši in odvisen od njih. Zato je treba razen otrok vzgajati tudi starše

Starši so vedno pripravljeni z vsemi močmi podpreti vsako akcijo, ki naj bi koristila njihovim otrokom. Toda pripravljenost kaj storiti še dela ne izvrši. Zato je treba tudi spretnosti in izvedenosti. Tega pa starši nimajo.

Starše je treba poučiti, kako naj otrokom pomagajo. Zato je potreben pouk za starše, ki imajo: 1. prvoobhajance, 2. otroke za sv. birmo, 3. otroke, ki vstopajo v puberteto, in 4. otroke, ki zapuščajo osemletko.

Najboljši je ustni pouk. Če pa tega res ni mogoče pripraviti, potem uporabljajmo pismena navodila. Te si lahko vsak župnik sam preskrbi in razmnoži.

Največ otrok se pa za vedno izgubi zato, ker so skrivnost življenja izvedeli na neprimeren način iz nepoklicanih ust. Zato bi se morali dušni pastirji zares potruditi, da bi pripravili predvsem matere na vpeljevanje svojih otrok v življenjsko skriynost. Pouk za matere si premišljeno spišite po res dobrih in cerkvenih virih. Če moremo na tem področju kaj doseči, bomo storili za versko življenje v župniji mnogo več, kot s še tako velikimi podvigi, ki sicer dvignejo mnogo prahu, dušno pastirsko pa nimajo pravega učinka.

Vedno bolj se kaže učinkovitost, ki ga imajo kratke duhovne vaje za tiste učence, ki zapuščajo osemletko. Če se dobro pripravljenim duhovnim vajah dodaja še obnovev krstnih obljub, bo učinek še večji.

IV. Praznik krščanskega nauka

Kot neposredni začetek katehetskega leta naj bo ena prvih nedelj v septembru. To nedeljo naj se obhaja praznik krščanskega nauka (glej okrožnico 11/1963, 3 b). Namen tega praznika je:

1. Vzbuditi pri vernikih zavest dolžnosti, ki veže vsakega kristjana, da pomaga po svojih močeh pri razširjanju božjega kraljestva v okolju, kjer se nahaja;

2. pozvati starše, ki imajo otroke v šolski dobi, da se zavzamejo za versko vzgojo od Boga jim izročenih otrok; starši so otroke sprejeli od Boga in k Bogu jih morajo zopet privedi;

3. zbrati sredstva za pouk verouka, za učbenike, didaktična sredstva, veroučno učilnico, učno osebje itd.

Kako naj se v potankostih organizira praznik krščanskega nauka, je podano v spodaj navedeni knjižici.

V. Novosti za bodoče katehetsko leto

Verouk je treba učiti po novih, sedaj predpisanih učbenikih. Preberite ponovno okrožnico 11/1963, 4. Opozorili bi vas pa na nekatere novosti, ki jih upoštevajte pri organizaciji verouka.

1. V tisku je učbenik za prvoobhajance (Krščanski nauk 1), ki so ga potrdili vsi slovenski škofje, sestavil pa medškofijski katehetski odbor. Slike v barvah je pripravil akad. slikar Stane Kregar. Učbenik bo izšel, upati je, konec leta. Cena izvoda 480 din. Naročajte ga takoj in zbirajte denar.

Dokler novi učbenik ne izide, porablajte tista sredstva, ki ste jih imeli do sedaj. Obdelajte pa snov, ki je dogmatično in liturgično povezana z adventom in božičem.

2. Za zadnji letnik osemletke bo v teku katehetskega leta 1964/65 izšel priročnik za katehete z 51 izdelanimi katehezami v obliki mape. Katehet bo dobil v tem delu začasni program za 8. letnik: „Življenjska vprašanja“, ki naj jih obravnava poleg cerkvene zgodovine, ki naj se v obrisih še vedno poučuje; v mapi bodo praktična navodila in zgledi za metodo, kako naj poučujemo, ter velik zaklad zgledov iz modernega življenja. Prvih 10 lekcij bo v začetku septembra na razpolago pri škofijskem ordinariatu v Mariboru, Slomškov trg 19.

3. Izšla je knjižica: „Praznik krščanskega nauka“ z meditacijami, govori, zgledi, deklamacijami in drugim uporabnim materialom za pripravo katehetskega dneva. Naroča se: Vinko Furlan, Ljubljana, Ob Ljubljani 34.

4. France Mihelčič je pripravil po učnem načrtu za 8. letnik cerkveno zgodovino: Vzori in boji. Izšla bo istotam sredi oktobra. Za konec leta 1964 bo isti avtor izdal k temu učbeniku kateheze in didaktični material.

VI. Čas prvega sv. obhajila

Še vedno se dobe kateheti, čeprav so redki, ki prvo obhajilo odlašajo čez sedmo otrokovo leto. Otroka pa veže velikonočna dolžnost takoj, „ko pride v leta razsodnosti, to je, ko je že pri pameti“ (kan. 859). To je navadno s sedmim letom, pri mnogih, zlasti danes, pa že prej. Zato naj gredo tisti otroci, ki so že razsodni, k prvemu obhajilu, preden začno hoditi v šolo; seveda morajo biti poučeni — znati morajo v jedru stvarino za prvoobhajance. Pri takih obhajila ne odlašajmo na šolska leta. V poštev pridejo bistri otroci iz krščanskih družin. Premajhnih, ki še niso razsodni in v krščanskem nauku za svoja leta primerno še niso poučeni, ne puščajmo.

VII. Liturgična vzgoja otrok

Kakor že večkrat poprej Cerkev znova in v najbolj slovesni obliki priporoča liturgično vzgojo; konstitucija o svetem bogoslužju namreč pravi v 19. členu: „Dušni pastirji naj se goreče in potrpežljivo trudijo za liturgično vzgojo in dejavno notranje ter zunanje sodelovanje vernikov v skladu z njih starostjo, razmerami, načinom življenja in stopnjo verske izobrazbe; s tem bodo spolnili eno izmed glavnih dolžnosti, ki jih imajo kot zvesti delivci božjih skrivnosti.“

Jasno je, da je v tem naročilu zajeta tudi liturgična kateheza na vseh stopnjah. Zaradi različne ureditve in različne ravni krščanskega nauka po posameznih župnijah je težko dati enotna navodila, kaj je treba napraviti. Vsekakor je treba katehezo zelo tesno nasloniti na cerkveno leto, na bližnjo nedeljo in praznike, člasti Gospodove (prim. konst. čl. 102—108). Prav tako naj se načrtno skrbí za vedno večje razumevanje „evharistične skrivnosti“ (konst. pogl. II.) in za primerno sodelovanje pri maši. Skušnja kaže, da se zborna maša najlaže in najbolj uspešno uvede ravno po otrocih. Zelo veliko je mogoče storiti za liturgično vzgojo pri ministrantih, zato je zelo priporočljivo imeti zanje še

posebno uro krščanskega nauka; iz vrst ministrantov bo mogoče „z gorečnostjo in potrpežljivostjo“ (glej zg. čl. 18) počasi dobiti tako potrebne liturgične pomočnike: brave, prve molivce in razlagavce.

VIII. Verski pouk odraslih

Ker nedeljska pridiga ne more zadostovati za vse verske potrebe posameznih stanov, se tam, kjer nimate stanovskih nedelj in govorov, nujno priporoča misliti na verouk za odrasle po stanovih, če mogoče v veroučni učilnici. Da bo ta verouk aktualen, zanimiv in privlačen, se priporoča tale metoda: pri uri berite iz verskih listov (iz Družine, hrvatskega Glasa koncila in pod.), razlagajte, poglobljlajte in odgovarjajte na vprašanja, ki naj jih stavijo ustno ali tudi pisмено v kak nabiralnik. Nekatere župnije imajo s takim veroukom že lepe uspehe.

Slovenske revije

Nova pot (glasilo Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov SRS), Ljubljana 1964.

Štev. 1-3 (176 strani) je izšla v marcu 1964. Ima tole vsebino:

Konstitucija o svetem bogoslužju (konstitucijo sedanjega vatikanskega koncila je prevedel dr. Marijan Smolik in je doma izšla najprej že kot samostojna brošura).

Pripombe k liturgični konstituciji — dr. Marijan Smolik (te pripombe k gornji konstituciji so doma prav tako prej že izšle v samostojni brošuri).

Tržaški dnevnik — Alojz Rebula. — So to zapiski globljih doživetij k posameznim dnevom v letih 1962—1963. Piše slovenski inteligent-literat, ki ga odlikuje bogastvo misli in čustvovanja, stražar slovenstva na njegovi izpostavljeni meji. V zapiskih lepo odseva stvarni in duhovni ambient Trsta. V samostojnih pogledih je nekaj izredno svetlih žarkov, splošno pa v izbiri snovi prevladuje senca tega ambianta. Ob globoki in nevsiljivi duhovnosti, ki je redka med našimi pisatelji-laiki, doživlja v drobcih vsakdanjega življenja našo po-

gosto nepristnost, praznoto in površnost, nesmiselnost našega početja. A spet ni to navadni pesimizem; premaga ga razumevajoči humor in fina ironija. Ker čutiš v pisatelju stražarja slovenstva in duhovne vsebine v izpraznjenem svetu, bi zlasti vsak slovenski duhovnik v zdomstvu začutil ob njem neko duhovno sorodnost in ob branju globoko zadoščenje. (Koga od teh bi le morda utegnilo neprijetno dirtni primerjanje domobranca in titista iz naše komunistične revolucije, ker bi mogel razumeti, da je gorje revolucije bilo v glavnem le posledica katoliške prenapetosti; to bi bilo pač prepreprosto in krivično.; pa tega pisatelj verjetno ni hotel reči; gl. 25. novembra.) Sicer pa podaja ob doživetjih v ambientu in ob kulturnih stvaritvah lepe kritične ugotovitve in globoke oznake, ki jih velja nekatere v ponazorilo navesti. —(Pravkar omenjeno in osporavano mesto:) Drobez za idejo scenarija: dva študenta iz leta 1939, ki zjutraj poklekujeta k isti obhajilni mizi, se potem v akademskem klubu spopadeta ob interpretaciji enciklike „Quadragesimo anno“, ki jo je po mnenju desničarja treba jemati kot

izjavo ex cathedra, po mnenju levičarja pa ne, in ki se kakšno leto pozneje srečata v jurišu, desničar, domobranec z Rupnikovim orlom na rokavu, levičar s titovko na glavi... „Veste,“ pritrди znanec, s katerim srebava kapucin, „okrog česa se je sukalo vse naše debatiranje pred vojno? Ali je treba Quadragesimo anno jemati kot izjavo ex cathedra ali ne!“ (25. nov.).

(Svetel optimizem o naši kulturi:) Kaj vse se je razmahnilo v nas na tistem blagoslovljenem prelomu stoletja! kot da se je slovenska gredica vsa odprla soncu velikega obiskanja! Poezija in arhitektura, slikarstvo in slavistika, združništvo in matematika, filologija in elektrotehnika. Obiskali so nas Cankar in Plečnik, Ramovš in Jakopič, Krek in Murn, Plemelj in Grivec in Prijatelj — eno samo pirovanje vseh deveterih Muz pod Triglavom... (30. maja). — **(Kritika:)** Koliko predstavlja danes besedni umetnik, tisti edini tip duhovništva, kakršnega je v njem hotel pretenciozno videti Joyce? In sploh — koliko upoštevanja zasluži literatura, ki nam jo streže stoletje? Ali je danes literat res najbolj dojemljiv tip človeka? Če bi sodili po domači gredici, bi rekel, da ne (23. jun.). — **(Ehrenburg — Cankar: Časopis. Ehrenburg o Stalinu l. 1953:** „Stalin je poznal težnje in čustva milijonov ljudi, izražal je njihove nade, njihovó potrebo po sreči in miru. Stalin je ljubil ljudi, razumel je njihove slabosti, razumel je solze matere, ki je zgubila sina v vojni.“ — Ehrenburg o Stalinu l. 1962: „Kako je bilo v resnici pod Stalinom, o tem sva se z ženo pogovarjala samo zvečer v postelji, potem ko sva si potegnila rjuhe čez glavo.“ — Kakšno dimenzijó zadobi v takšnem duetu naš Cankar! Da je mogel nastati iz nas, ta naš Jeremija! (4. marca). — **(Trst — slovenstvo — Vidmar:)** Vzdi-gne se kmet z Brega, roki sta mu kakor dvoje zemljatih kep, navali z zagonom obupa: „Našo zemljo nam kradejo!

Razlastitve iz leta v leto! Naša zemlja nam teče izpod nog, kljub vsem protestom! To je v programu premalo pou-darjeno!“... Rad bi videl zbranih v tej dvorani 130 članov Društva slovenskih književnikov. Rad bi videl tukaj Josipa Vidmarja. Bi ponovil sicer že davno trditev, da je slovensko narodno vprašanje bilo z letom 1945 rešeno enkrat za vselej? (24. marca). — **(Kocbek in grški konceptualizem:)** Kocbek: Čas je, da moderni človek enkrat zleze ven iz grškega konceptualizma... Tržaški dnevnik: Vsakodnevni strokovni popravek z Grki mi ne da, da bi videl v njih ta-šen hromeč konceptualizem. Nasprotno, čedalje bolj spoznavam, kako Helen od-pira svojo bivanjsko razpoložljivost ce-lotni klaviaturi realnosti... (24. nov.). — **(Današnji slovenski človek v litera-turi:)** Če bi hotel rekonstruirati psiho današnjega slovenskega človeka iz so-dobne mlajše slovenske literature, bi iz-šla podoba brezperspektivnosti, kakršne menda še nismo poznali. — Od krampo-loške literarne evforije 1945 do takšne literarne pogrebščine: a bodočnost bo lahko šla samo po zlati sredi med pri-mitivnostjo in nihilizmom, po sredi, ki se ji pravi smisel za resnico in smisel za ideal (11. dec.). — **(Današnje slo-venstvo v realnosti:)** ...prišel ponov-no do spoznanja, kako danes Slovenci živimo mnogo bolj intenzivno, kakor se to izraža v našem informativnem apa-ratu. Isto sem svoj čas občutil v Ljub-ljani, ko mi je en večer pri kulturniškem omizju dal skoraj več kakor cel letnik kakšne revije. Zanimiva diskrepanca med bivanjem in prikazom. Slovenci ži-vimo bolj kakor se izražamo: živimo namreč v ritmu sveta, a izražamo se pokrajinsko. Zadnja leta se je v domo-vini ta diskrepanca precej zbrisala: za-mejstvo se je mora šele zavedeti (18. marca). — **(Naš tisk:)** Mesečnik iz To-ronta, tednik iz Trsta, zbornik iz Bue-nos Airesa, tri revije iz Ljubljane, vse to se mi je nagrmadilo na mizi v nekaj

dneh. Sprašujem se: ni vsega preveč? Namreč preveč za kvaliteto? Za res inteligentno analizo, za res strokovno obdelavo, za ustvarjalno kritiko, za odkriteljsko literaturo? In ko listam, se čutim sredi mrazeče duhovne avtarkije, ko vsakdo v nedolžni samozadoščenosti stoji pred svojim štantom, slep za vse razen za blago za hrbotom, brez plodnega zdvamljanja, brez primerjalne strasti, brez inteligentne radoznalosti, skratka brez nemira (17. jan.). — (Sredi hrupa tehnične in duhovne kulture:) V glavo se mi zapiči misel: „Kultura je opij.“ Kot samozadoščenost, kot samovaranje, kot samoreševanje. — Pojdem v gmajno na čoke. — V resnici je samo eno potrebno (7. jan.).

Stanko Cajnkár, Ob grobu pisatelja Ksaverja Meška (obgrobní govor na pogrebu pisatelja).

France Lipičnik, Srečal sem se s pisateljem Meškom (spomini na dvojno srečanje: v taborišču po Nemcih pregnanih duhovnikih v Rajhenburgu in po vojni na duh. vajah v semenišču l. 1958).

Stanko Cajnkár, Ob grobu rektorja dr. Jesipa Hohnjeca (nagrobni govor ob pogrebu bivšega rektorja mariborske Visoke teološke šole).

Iz krščanskega sveta: Zaglavje pri naša iskanje in nemir sodobnega človeka v nekaterih vprašanjih, ki jih označujejo naslovi: Misli o teizmu in ateizmu, O znanstveni in teološki resnici, Marx in religija (zaključek: Marxovo zanikanje vrednosti religije občutno krni človeka in ga zmanjšuje v vlogo proizvajalca), Tveganje ali lenoba (o csební iniciativí, pogumu in harizmatičnosti v Cerkvi; po članku vodilnega nemškega teologa Karla Rahnerja), O molitvi (o razpravi teologa in dekana teološke fakultete v Strasbourgu Nedoncella), Dnevnik Daga Hammarskjöldá (ta dnevnik bivšega tajnika Združenih narodov so po njegovi smrti na švedskem objavili njegovi prijatelji. So to zapiski njegovih najglobljih dožive-

tij od l. 1925 do tragične smrti v Kongu v padlem letalu. Pri mrtvem so našli Kempčánovo „Hojo za Kristusom“. Bil je globoko veren protestant, ki je skozi res junaško živel iz vere, o čemer nam lepo govori ta njegov dnevnik).

Darius Milhaud, Pacem in terris (zborovska simfonija francoskega komponista po besedilu mirovne okrožnice papeža Janeza XXIII.).

Koroški Slovenci in škofijski ordinariat v Celovcu — uredništvo. — škofijski ordinariat je na očitek, da krši narodne pravice Slovencev, odgovoril s tiskano okrožnico, ki jo je izdal v več jezikih. Tu je analiza in odgovor na to okrožnico. (škofijski ordinariat v Celovcu med drugimi ukrepi v korist Slovencev omenja tudi tole: Na prošnjo slovenskih duhovnikov je uspelo škofijskemu ordinariatu rešiti ljubljanskega škofa prevzvišenega dr. Gregorija Rožmana obsodbe, ki bi jo bila izvršila jugoslovanska vlada, in pa umora po partizanih.)

L. U., Sodba v kazenskem procesu škofijskega ordinariata v Celovcu proti odgovornemu uredniku Našega tednika (tožbo je ordinariat izgubil).

L. U., Prof. dr. Anton Hilckman o koroških Slovencih (nemški profesor v Mainzu v spisih brani pravice koroških Slovencev).

Österreichische Gemeinschaft (društvo avstrijskih patriotov, ki stoje na stališču, da so Avstrijci samosvoja nacija).

Med novimi knjigami. — **J. Gregorič, Mohorjeve knjige za l. 1964** (Koledar; Joži Munih, Sadovi zla; Josip Jurčič, Jurij Kozjak; Luka Kramole-Matija Tomc, Slovenska pesmarica I; Miha Ogorevc, Pot v vrtno veselje). — **Cvetko Golar, Iz spominov in srečanj** (poročilo, Pavel Perko). — **Fr. Gager, Eheliche Partnerschaft** (poročilo V. D. o važni nemški knjigi o spolni vzgoji).

Iz našega društvenega življenja. — **Novoletni sprejem pri Komisiji za ver-**

ska vprašanja. Bil je 4. februarja v Ljubljani v Klubu poslancev. Udeležili so se ga glavni predstavniki katoliške Cerkve v Sloveniji, s svojimi ordinariji na čelu, in predstavnik evangeličanske verske skupine. Vsem je predsednik komisije za verska vprašanja Boris Kocjančič priredil kosilo in so po kosilu skupaj gledali film o poti predsednika Tita po deželah Latinske Amerike. — Med kosilom je gostitelj imel na zbrane goste daljši nagovor, v katerem je med drugim tudi govoril: „V časopisju kot v radijskih poročilih ste zasledili, da je bilo v cerkvenih krogih Latinske Amerike precej nerazpoloženja v zvezi s potjo maršala Tita, da pa je na iniciativo in neposredno akcijo papeža Pavla VI. prišlo do tega, da so katoliški krogi v Južni Ameriki vendarle zelo pozitivno sprejeli in tudi ocenili pot našega predsednika. ...se hkrati zahvaljujem štirim slovenskim cerkvenim dostojanstvenikom, ki so ob priliki odhoda maršala Tita v Latinsko Ameriko v svojih izjavah pravilno podčrtali pomembnost te poti (ljubljski nadškof, ki je medtem pri kosilu sedel na levič govornika, kolikor se ve, ni bil med temi štirimi dostojanstveniki)... Odnosi z vsemi verskimi skupnostmi v naši republiki so dobri in lahko služijo kot vzor za pravilno in obojestransko sporazumevanje... Za tako stanje v naši republiki se imamo predvsem zahvaliti pravilni usmerjenosti, pravilnemu gledanju in oceni gospodov ordinarijev in pravilni oceni in delu Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov SRS, ki se od svoje ustanovitve dalje trudi za to, da bi vzpostavilo tako stanje, da bi društvo bilo most med oblastjo in rimsko-katoliško versko skupnostjo... Preteklo leto je pomenilo tudi glede cerkvenega tiska popolno svobodo in velik napredek... Noben duhovnik danes ni v zaporu in sta v preteklem letu bili izrečeni samo dve kazni in to v upravno kazenskem postopku... Duhovščina

vedno bolj uvideva, da bi bilo nepravilno imeti kakršen koli stik s tistimi, ki v okviru emigracije sovražno delujejo proti nam... V preteklem letu smo imeli kot svetel primer tudi izredno prijetno slavlje, ki je bilo vezano s tu navzočim dr. Leopoldom Edgarjem, priorjem kartuzije v Pleterjih, ki je ves čas narodnoosvobodilne borbe vztrajno in zvesto — tako piše na plošči — podpiral narodnoosvobodilni boj. Mislim, da je to stvar, s katero se malokdo in malokateri samostan v Jugoslaviji lahko pohvali... Naše delo, ki smo ga začeli brez recepta in brez naloga, je tako dobilo svoje najvišje potrdilo, saj v koncilskih idejah ne moremo videti drugega kot to, da je potrebno sporazumevanje in bratstvo med vsemi ljudmi...“ V imenu rimsko-katoliške verske skupnosti je spregovoril kot najstarejši navzoči predstavnik mariborski škof in v imenu evangeličanske skupnosti njen predstavnik senior Leopold Hari.

Četrta seja glavnega odbora CMD.

— Vršila se je 4. februarja v Ljubljani v Klubu poslancev dopoldne (torej pred opisanim kosilom pri verski komisiji). Predsednik Anton Ravšl je med drugim ugotavljal: „V tekočem letu mora biti naša zelo nujna in važna naloga, da pomnožimo in razširimo in pomladimo naše društvene vrste. Društvo sicer ne bo izumrlo, ker je pač nujno potrebno v naši stvarnosti... Niso pa storili zadnjega koraka, da bi se nam pridružili... Naj vas vedno povsod spremlja misel, da smo na pravi poti... če rečem danes, da smo na pravi poti, ima ta beseda poseben pomen (zaradi pripravljenega sprejema pri verski komisiji?). Vedite, da se delo našega društva vedno bolj upošteva na višjih in najvišjih mestih.“ — Referent za tisk pri CMD France Lokar je poročal o verskem tisku v l. 1963, ki ga je oskrbelo CMD. Gre predvsem za podobice in formularje za župnijske pisarne. V veliki nakladi pa je izšel stenski koledar za

l. 1964 (140.000 izvodov), kar so bili ljudje pokupili že pred božičem. Izšel je tudi „Krščanski nauk IV.“ v 50.000 izvodih. Ob tem poročevalec potoži: „Čeprav nekateri pravijo, da človek diha veliko bolj svobodno takrat, kadar drži jezik za zobmi, vendar je treba ob izidu te nove veroučne knjige povedati, da so na Slovenskem še vedno nekateri duhovniki, ki teh knjig nočejo poskrbeti otrokom svoje župnije.“ Med drugim: „Priorju kartuzije Pleterje smo oskrbeli 100 vizitk za njegove potrebe.“

— Pok. goriški apostolski administrator dr. Mihael Toroš (govor s kome-moracije za pokojnim administratorjem, ki v njem ocenjuje njegovo osebnost in njegove zasluge njegov bivši učenec v goriškem semenišču Lucijan Krajnik). — Nova pogodba o socialnem zavarovanju katoliških duhovnikov SRS. — Pismo vsem slovenskim duhovnikom o novi pogodbi. — Delo za novo pogodbo in njeno izvajanje (povabilo k vstopu v CMD, ker so članom dane posebne ugodnosti pri zavarovanju; navodilo za zavarovanje tistih, ki bi na noben način ne hoteli vstopiti v CMD).

Naši pokojni. — Tu imajo kratke nekrologe tile pokojni duhovniki: Karel

Rupnik, Štefan Traven, Feliks Grčar. Avguštin Jager, Janko Preželj.

Društvene vesti — zaključujejo to trojno številko Nove poti.

Nova pot, štev. 4—6 (186 str., 177—362), Ljubljana april—junij 1964.

Ves obširni zvezek je posvečen poročilu in razmišljanju o drugem zasedanju sedanjega vatikanskega koncila in je celotni zvezek priredil in napisal dr. Stanko Cajncar pod naslovom: **Misli o koncilu**. Vsebina je v pregledu tale:

I. Uvodna poglavja: a) Kaj že imamo. b) Čas interesije. c) Janez XXIII. d) Pavel VI. e) Pomanjkljivosti 1. zasedanja. f) Novosti 2. zasedanja.

II. Vprašanja, ki so bila na dnevnem redu: a) Shema De Ecclesia. b) Shema o škofih in vladanju škofij. c) Shema o ekumenizmu.

III. Dogedki zadnjih dni zasedanja: a) Seznam. b) Duhovno bogastvo dveh dni.

IV. Iz Rima v Jeruzalem.

V. Ločeni bratje in koncil.

VI. Jugoslovanski škofje.

VII. Osnutek za koncilski „Atlas hierarhicus“.

VIII. Koncilске misli slovenskega teologa. Za konec. — Opombe.

ODŠLI SO PRED NAMI

Anton Zalokar, župnijski upravitelj v pokoju je v petinsedemdesetem letu starosti umrl, dne 23. junija 1964. Kaplanoval je na Brezovici, Črnomlju, Dolenji vasi, Knežaku, Šmihelu pri Žužemberku, Starem trgu pri Ložu, št. Juriju pod Kumom, bil upravitelj na Topli rebri, nato služboval več let v šibeniški škofiji, po vojski pa je upravljal župnijo št. Urška gora. L. 1954 se je naselil v Domu onemoglih v Pred-dvoru in od tam pridno pomagal v tamkajšnji župnijski cerkvi. Že se je

pripravljaj na zlato mašo, a ga je prehitela kap. Verniki iz Preddvora ga hranijo v lepem spominu. Pokopan je bil v Preddvoru.

Dekan Franc Krhné. Umrl 16. julija v Vipavi, v 82. letu starosti.

Jožef Ocepek, upokojeni župnik ovsiški, je v starosti 88 let dne 19. julija 1964 umrl v jeseniški bolnišnici. Osem let je bil kaplan v čemšeniku, nato pet let župnik v Dobovcu, zatem pa skoro 50 let župnik v Ovsiahi. L. 1955 je bil upokojen in je še dalje bival med svo-

jimi bivšimi farani, ki so ga z vsem spoštovanjem in častjo sprejeli nazaj mrtvega in ga tam pokopali.

Henrik Černigoj je umrl 1. avgusta v Lokavcu pri Ajdovščini na Primorskem. Dosegel je starost 90 let.

P. Albert Pirc, O. F. M., starosta slovenske frančiškanske province, je dne 24. avgusta 1964 umrl v frančiškanskem samostanu v Novem mestu v 88. letu starosti. Pokojni se je rodil 21. aprila 1877 v Godiču, župnija Mekinje. V frančiškanski red je stopil na Trsatu l. 1896, kjer je dovršil noviciat. Dne 5. oktobra 1900 je bil posvečen v Ljubljani za duhovnika. Po dovršenem bogoslovju je od l. 1902 do l. 1937 služboval kot kaplan in katehet po raznih samostanih in bil medtem tudi 11 let predstojnik v Brežicah, na Kostanjevici in pri Novi štifti. Od l. 1937 je bil v Novem mestu spovednik in pridigar. Bil je globoko izobražen v bogoslovni znanosti, zlasti sv. pismu. Zato je bil izvrsten katehet in priznan govornik. Kot redovnik se je odlikoval v preprostosti, uboštvu in potrpežljivosti, v kateri se je posebno odlikoval v dolgi petletni bolezni. Za svojo biserno mašo, ki jo je imel l. 1960, je zbral vse svoje moči in jo opravil kot zadnjo mašo v svojem življenju. Na smrt, katere vzrok je bila uremija, je bil dobro pripravljen. Bog ga je poklical k sebi med konventualno mašo. Pokopali so ga na pokopališču v Novem mestu 26. avgusta ob spremstvu 18 duhovnikov.

Ivan Žerjav, duhovni svetnik, zlatomašnik in katehet v pokoju, je star 77 let umrl dne 12. septembra 1964 v Ljubljani. Pokojni je služboval dve leti kot kaplan v Črmošnjicah, sedem let kot kapiteljski vikar v Novem mestu, od l. 1922 pa je bil katehet na raznih ljubljanskih šolah, ljudskih, pomožnih, manjšinskih in meščanskih. Bil je tudi član izpitne komisije za katehetske izpite, član odbora za sestavo veroučnih učbenikov in tudi pomočnik nadzorniku

za verouk na ljudskih šolah. Leta 1939 je zelo vestno deloval kot tajnik pripravljalnega odbora za kongres Kristusa Kralja. Bil je izredno ljubezniv, dobrohoten duhovnik, ki je osvajal s ponižno dobroto. Veliko potrpljenja in dobre volje je moral imeti posebno s poučevanjem defektnih otrok. Ko je bil l. 1947 upokojen, je pridno pomagal pri pastirovanju v uršulinski cerkvi v Ljubljani.

Prošt Arton Benetek. Pokopali so ga 21. oktobra v št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem. Zbralo se je veliko število duhovnikov. Od stolnega kapitlja v Celovcu so bili štirje zastopniki; tudi iz lavantinske škofije je prišlo več sobratov. Slovesno mašo zadržnico je daroval mil. kanonik A. Zechner ob asistenci g. Martina Hotimitza, kaplana v Pliberku, in g. Leopolda Silana, kaplana v Velikovcu.

Po maši se je v imenu škofa, ki je bil na koncilu v Rimu, zahvalil pokojnemu proštu mil. g. prelat dr. Kadras, za vse žrtve pri delu v škofiji. Pogrebne obrede je opravil mil. g. prelat dr. Rudolf Blüml, sedanji predsednik duhovniškega društva Sodalitete presvete Srca Jezusovega, čigar predsednik je bil rajni prošt 25 let.

Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnega g. dekan Kanduth. V imenu domače župnije št. Rupert je govoril g. dr. Zeicher. V imenu tinske župnije in dekanije se je zahvalil mil. g. prošt L. Trabesinger za vzgledno in goreče delovanje v Tinjah, kjer je pokojni nazadnje dušnopastirsko deloval.

Pokojni g. Benetek se je rodil 19. maja 1877 v Grižah pri Celju. V duhovnika posvečen je bil leta 1906. Pastiroval je v Črni, na Svetih Višarjah, v Železni Kapli, v št. Ilju na Dravi, v št. Juriju na Vinogradih, na Djekšah, na Žihpoljah in leta 1928 je prišel za prošta in dekana v Tinje, kjer je neumorno deloval do 1959, ko se je moral zaradi visoke starosti umakniti v pokoj.

SLOVENSKI MEDŠKOFIJSKI LITURGIČNI SVET

Slovenski ordinariji so pred nekaj meseci ustanovili medškofijski liturgični svet in vanj imenovali po dva ali tri člane, katerih imena za ljubljansko nadškofijo so v okrožnici 7/1964, 5.

Ko se je svet 12. avgusta prvič sestel, so se člani domenili o svojih nalogah in sprejeli ustrezne sklepe. Ker so ordinariji potrdili poslovnik, po katerem bo ta svet deloval, sodijo, da je vse duhovnike treba obvestiti o nalogah „delovnega, študijskega organa slovenskih ordinarijev, ki skrbi za pastoralno-liturgično delo v vseh slovenskih cerkvenoupravnih enotah“ (člen 1. poslovnika). To delo bo namreč po smernicah konstitucije o svetem bogoslužju tako obsežno in raznovrstno, da ga ordinariji ne morejo opraviti brez pomoči svojih duhovnikov; ker pa je treba poskrbeti, da bo opravljeno čim enotneje po vsem območju, kjer prebivajo verniki slovenskega jezika, ne zadoščajo samo škofijski sveti za liturgijo, cerkveno glasbo in cerkveno umetnost. Skupno delo bo omogočilo boljši študij pastoralno-liturgičnega stanja, potreb in nalog v slovenskih škofijah, učinkovitejše delo za liturgično vzgojo duhovnikov, bogoslovcev in vernikov, enotnejše in lepše izvajanje bogoslužnih obredov po novih navodilih ter uspešnejše prebujanje zavesti, da je treba spoznati, razumeti in potem čim bolj vzljubiti tudi duha bogoslužja (člen 2. poslovnika).

Člani medškofijskega liturgičnega sveta ter njihovi ordinariji pričakujejo, da bodo vsi duhovniki vneto podpirali njihovo delo z razumevanjem, spodbudo, nasveti in pomočjo, kjer in kakor bo to potrebno. Kolikor bo mogoče, bodo čim prej izdane tudi smernice ter pojasnila o liturgičnih novostih, saj je skrb za liturgične knjige in liturgične pripomočke ena glavnih nalog tega sveta.

Medškofijski liturgični svet bi z besedami papeža Pavla VI. rad znova povabil vse duhovnike in njihove pomočnike, „da nič na tem področju nimamo za važnejše kakor to, da se kristjani, posebno še duhovniki, najprej temeljito posvetijo študiju konstitucije, potem pa svoja srca že zdaj pripravijo, da bodo njene določbe, ko začno veljati, s popolno zvestobo izpolnjevali“ (apostolsko pismo „Sacram liturgiam“, 25. januarja 1964).

Člani sveta so: Andrej Simčič in Cvetko Gregorčič za goriško in tržaškopokopsko administraturo, Drago Oberžan in Jože Vesenjaka za mariborsko škofijo, dr. Stanko Lenič, dr. Janez Oražem in dr. Marijan Smolik za ljubljansko nadškofijo.

LJUBLJANSKA NADŠKOFIJA

Med tretjim zasedanjem koncila vodi upravo nadškofije za čas nadškofove odsotnosti generalni vikar dr. Stanko Lenič. Za izrednega delivca svete birme je po pooblastilu svete kongregacije za upravljanje zakramentov z dne 4. oktobra 1962 poverjen prelat Josip Šimenc, stolni dekan, ki je birmoval

že lani. Birmo deli samo ob petkih ob desetih v nadškofijski kapeli.

Nova župnija je bila dne 30. avgusta ustanovljena na Grosupljem.

Nova ekspozitura je bila ustanovljena pri Sv. Križu v Ljubljani.

Nove knjige: a) Velika skrivnost. Z odobrenjem škof. ordinariata v Mariboru izdala Zadruga katol. duhovni-

kov v Ljubljani. Knjižica podaja krščanski pogled na skrivnost sv. zakona in bo služila dušnim pastirjem kot dragocen pripomoček pri pouku zaročencev. Koristno bo, če jo bo prejel v roke vsak novi par.

b) **Dr. France Rozman, Glejte, človek.** Dva cikla razmišljanj o Jezusovem trpljenju. Izdal in razmnožil Vinko Furlan, Ljubljana, Ob Ljubljani 34.

Velike cerkve naj bi po navodilu ordinariata kmalu dobile oltar, obrnjen k ljudstvu, in naj bi bile ozvočene, da bo mogoče dejavno sodelovanje vernikov pri božji službi. Zadeva se naroča kot zelo aktualna. Za vsak tak oltar je treba poslati načrt na ordinariat in prositi za dovoljenje.

Pravilnik in poslovnik o vodstvu cerkvenih mati, ki sta predpisana za tvarino jesenskih pastoralnih konferenc, sta bila razmnožena in poslana vsem župnijskim uradom.

Osebnе spremembe: Jakob Fatur, župnik in dekan v Radovljici, sedaj na Koroškem, je resigniral. — Za dekana radovljiške dekanije je bil imenovan **Anton Petrič**, župnijski upravitelj na Breznici in v. d. dekana; — za upravitelja župnije Radovljica **Franc Sekovanič**, vikar namestnik v Radovljici; — za ekspozita pri Sv. Križu v Ljubljani **Miroslav Perme**, dosedanji kaplan pri sv. Petru v Ljubljani; — za upravitelja v št. Rupertu **Ignacij Kustec**, SDB; — za kaplana v Ihanu (v pomoč bolnemu župnijskemu upravitelju) **Mihael Sušnik**, semeniški duhovnik, in za župnijskega upravitelja na Grosupljem **Anton Bohinc**, do sedaj kaplan istotam.

MARIBORSKA ŠKOFIJA

Administrature mariborskega škofa. — Sveta stolica je odpravila vse administrature, ki jih je doslej upravljal mariborski škof, ter je ta področja priključila mariborski škofiji. V nedeljo, 30. avgusta 1964 so bili tako v posebni cerkveni slovesnosti v Prevalju bivši

deli celovške škofije priključeni mariborski, dne 8. septembra 1964 pa je bilo v enaki slovesnosti v Murski Soboti priključeno mariborski škofiji prekmurško področje.

KOROŠKA

G. Janko Lampichler, župnik v Šmarjeti v Rožu, je 16. avgusta ponovil svojo srebrno mašo v rojstni župniji Račice. Ob prihodu ga je nagovoril domači župnik g. Ludvik Jank, pri sv. maši pa je v pridigi o duhovniški službi in o duhovniškem poklicu govoril g. Anton Cvetko.

G. Štefan Messner, župnik v Železni Kapli, je ponovil srebrno mašo v cerkvi svoje nove maše pri Božjem Grobu na Homcu v Podjuni. Med sv. mašo je mil. g. kanonik Aleš Zechner pridikal o vzvišenosti duhovništva.

Posvetitev nove cerkve v Selah. Obred posvetitve je izvršil prevzvišeni g. škof dr. Koestner, 23. avgusta.

PRIMORSKA

Zamejski duhovniki v Tricesimu. Zopet so se zbrali duhovniki celovške, videmske, goriške in tržaške škofije na svojem letnem počitniškem sestanku, na katerem so razpravljali o dušnopastirskih vprašanjih v zamejstvu. Sestanka so se udeležili tudi duhovniki, ki delujejo med našimi izseljenci v Zahodni Evropi in drugod po svetu. Vršil se je letos v Tricesimu v videmski škofiji in se ga je udeležilo 66 sobratov.

Tečaj je trajal dva dni, 19. in 20. avgusta. Posvečen je bil predvsem novi konstituciji o liturgiji. Predavanja so imeli: tržaški kanonik dr. Škrl o sv. maši, celovški kanonik mil. g. Zechner o zakramentih in doberdobski g. župnik Breclj o stikih duhovnika z verniki. Sestanka se je udeležil tudi videmski nadškof msgr. Zaffonato. Zaključek sestanka je bil v najstarejši slovenski romarski Marijini cerkvi na Stari gori pri Čedadu. Več poročil o zborovanju na drugem mestu.

Knjižice, ki so jih pred in med vojno izdajali salezijanci na Rakovniku pri Ljubljani, izhajajo sedaj pod istim vodstvom na Občinah pri Trstu. Pred kratkim je izšla knjižica z naslovom Marijino naročilo, ki govori o rožnem vencu in nosi že število 43. Napisal jo je salezijanec dr. Janez Jenko.

„Slomškov dom“ v Bazovici je bil blagoslovljen in otvorjen v nedeljo, 11. oktobra. Pri gradnji doma ima največ zaslug g. župnik Živic. Sv. oče Pavel VI. je poslal poseben blagoslov in pozdrav mladinskemu domu in vsem, ki se bodo v njem zbirali. Nadškof msgr. Santin je poslal iz Rima posebno pismo. Ker nosi dom ime po prvem mariborskem škofu Slomšku, sta sedanjí mariborski škof dr. Držečnik in postulator za proglašenje Slomška med blažene dr. Šegula poslala čestitke in voščila.

Praznovanje Marije Snežne v Doberdolu je bilo tudi letos zelo slovesno. Od vseh strani Primorske so prišli romarji. Svetišče je bilo daleč premajhno za vso množico. Priromalo je z verniki tudi 12 duhovnikov iz Goriškega in Tržaškega. Večerno procesijo je vodil štandreški dekan g. Jože Žorž. Po procesiji je zbrani množici govoril g. Jože Jurak. Pokazal je na notranjo zvezo, ki jo ima svetišče Marije Snežne v Rimu s slovanskima bratoma sv. Cirilom in Metodom in potom njih tudi s pokristjanjenjem našega naroda. V italijanščini je povedal nekaj zbranih misli g. prof. Drago Butkovič, župni upravitelj Rupe in Peči. Pripravo in izvedbo te verske manifestacije je vodil g. župnik Bogomil Breclj.

Zlatomašniški jubilej v Slovenski Bistrici je praznoval g. Peter Černoja, župnik v Briščikih. Ob tej priliki je izdal župnik v šent Lenartu g. Kračina posebno brošuro, v kateri beremo ne le podatke o župniku zlatomašniku, ampak marsikaj zgodovinskega iz Nadiških dolin.

Pismo laika iz Gorice o tamkajšnjih verskih in narodnih razmerah med Slovenci. (21. okt. 1964). — Tukajšnji položaj je približno tak, kot ga slika Katoliški glas. Izgleda, da je med obema vladama tajen dogovor, da se narodne manjšine uničijo na obeh straneh, a to le postopoma, brez posebnega pritiska, z asimilacijo. So pa temu krivi tudi naši ljudje sami, katerim ni zameriti, ker nikdar niso videli v svoji mladosti slovenske šole in zato tudi sedanjih ne znajo ceniti. Kar je kulturnega življenja, je samo okoli farnih udruženj in Katoliškega doma. Vse drugo je samo ples in to tridnevni ples (sobota, nedelja, ponedeljek). Drugega „fronta“ ne zna spraviti skupaj in sadovi tega so pa taki kot so. Za Primorsko bi bilo veliko bolje, da bi bila ostala meja na Postojni. — Čez mejo gremo, če imamo opravke, drugače je tam bolj klavirno. Je pa vse slovensko in to je edino pozitivno. Tam je nastopila precejšnja draginja in je dinar občutno padel: 60 lir za 100 dinarjev. Ob meji si ljudje pomagajo na razne načine, huje je v notranjosti. — Novega škofa, izgleda, da oblasti bolj postrani gledajo, je pa duhovščina vsa na njegovi strani. Težava je zanj to, ko je ves čas živel v Beogradu, kjer je zaradi videza pred tujimi zastopstvi več verske svobode, da je ravno zaradi tega zanj tu nerodno, ker se mora tukajšnjim slovenskim sitnežem šele privaditi. Drugače je versko življenje tam precej razgibano in imajo npr. misijoni po vaseh odlične uspehe. Sploh se je tam marsikaj spremenilo in ljudje javno zabavljajo, posebno na sestankih; vendar ima nad vsem svojo mogočno roko partija in bi bilo nesmiselno misliti na kašno odjugo, kakršne bi si mi želeli. — V Gorici je delovanje okrog Katoliškega doma še kar živahno, a je voditelj premalo. V mestu je razen dr. Močnika praktično sam dr. Humar, ki si želi kakšne pomoči, iz Argentine g. P., da bi poma-

gal pri mladini. G. Jurak je namreč dober časnikar in je prevzel uredništvo vseh slovenskih publikacij. G. P. se je obljubil za prihodnje leto, Bog daj, da bi uspelo. — Novost, ki bo v Gorici verjetno vse versko in tudi narodno življenje postavila na glavo in bo res zgodovinskega pomena, je ustanovitev slovenske župnije. Je to osebna škofova iniciativa, o kateri se sedaj razpravlja, a bolj privatno. Bila bi „personalna“, s sedežem pri Sv. Ivanu. Je precej ugovorov, ker je ta cerkev sorazmerno majhna in zakotna. Mnenja so, naj bi se osnovali dve taki župniji, od katerih bi bila ena na južni strani mesta. Na vsak način se je formiral odbor, da stvar preštudira ter škofu predloži spomenico z našimi željami ter stališčem. Neznanka je, kako bodo Italijani to sprejeli in bo gotovo precej opozicije. Vsekakor je bil širši sestanek pred nekaj dnevi za sprejetje škofovega predloga, ker bi tako obstajala v Gorici slovenska župnija z vsemi državnimi priznanji in bi se prvič v zgodovini zgodilo, da bi Slovenci ne beračili pri italijanskih župnikih za drobtinice dušne hrane v svojem jeziku. Največja težava bo s starejšimi ljudmi, ki so od mladosti navezani na posamezne mestne župnije. A mi moramo gledati naprej ter izrabiti to priliko, ki se ne bo več ponovila. Važno je to, ker se domneva, da se ta škof ne bo postaral na goriškem sedežu in bi njegov naslednik verjetno drugače gledal na tako ustanovo, čeprav stoji za tem Vatikan in je to postopanje v smislu sadov sedanjega koncila.

ZAHODNA NEMČIJA

Novi slovenski izseljenski duhovnik v Zahodni Nemčiji g. dr. Franček Prijatelj, ki že od aprila meseca deluje v Porenju, ima svoje središče v Mannheimu. Njegovo dušnopastirsko področje pa obsega obe strani Rena od Karlsruhe

na jugu pa do Koblenza na severu, poleg tega vse Posarje. Glede na škofije se njegovo delovanje razteza na škofije Speyer, Trier, Limburg, Mainz, Wuerzburg, zahodni del Fulde, od škofije Freiburg pa na ves del Rastatta navzgor z mestom Pforzheim. Doslej je v tem delu Zahodne Nemčije deloval slov. izseljenski duhovnik rev. Franc Felc.

ZDA

Pred nekaj tedni sem obiskal tovariša X. (slovenski duhovnik). Je že končal novo cerkev, ki je je vesel in nanjo ponosen. Tudi je že zelo daleč z liturgičnimi reformami in že mašuje obrnjen k ljudstvu. Naš škof tukaj gre bolj počasi z reformami. Rad pa dovoli recitacijo brevirja v angleščini. Drugače smo dobili strogo odredbo, da ne smemo ničesar spreminjati v liturgiji brez predhodnih navodil od škofije (Chancery Office).

Počasi se prebijam skozi slovenski prevod sv. pisma. Pred nekaj leti sem sklenil, da bom vsak dan prebral dve strani. Se moram pohvaliti, da še kar dobro držim sklep, ter sem že prišel do Apostolskih del. In počasi se rinem tudi skozi „Regensburger Neues Testament“; sedaj berem komentar k Markovemu evangeliju. Je dobra stvar, jezik pa je tipična znanstvena nemščina. Je zanimivo globlje poglobljanje v evangeljske tekste ter spoznavanje, kako evangeliji odražajo življenje prvih verskih občin, pisateljevo osebnost in prilagovanje judovske mentalitete poganskemu svetu in kako je potrebno poznati judovski svet Jezusovih časov za boljše razumevanje svetopisemskih tekstov.

V prvi polovici junija je prišel na obisk v ZDA slov. dušni pastir v Angliji č. g. Ignacij Kunstelj.

Spomenik protikomunističnim žrtvam. V nedeljo, 5. julija t. l. je msgr. L. Baznik župnik slov. fare sv. Vida v Clevelandu, blagoslovil spominsko kapelico

na Orlovem vrhu na Slov. pristavi v Clevelandu v spomin vsem slovenskim žrtvam druge svetovne vojne in komunistične revolucije. Slavnostni govornik je bil rev. Jošt Martelanc, kaplan pri fari sv. Vida in duhovni vodja Slov. pristave. V govoru je poudarjal potrebo po edinosti in slogi med Slovenci v Združenih državah.

NOVICE IZ ARGENTINE

Duhovniški sestanki. Na duhovniškem sestanku meseca septembra je duhovno misel podal Jože Škerbec. Govoril je o duhovniku in njegovem prijateljstvu z laiki. Predavanje pa je imel Anton Orehar in sicer o verski svobodi na cerkvenem koncilu. S tem je ponovil predavanje, ki ga je deset dni prej imel na kulturnem večeru Slovenske kulturne akcije.

Zadnjo sredo v oktobru pa se je namesto običajnega sestanka vršila pastoralna konferenca v slovenskem semenišču v Adrogué. Kazus o trgovanju klerikov je obdelal dr. Alojzij Starc; kazus o blagoslavljanju kulturnih predmetov pa Jože Škerbec. Duhovniki so si ob tej priliki ogledali krasno novo stavbo Rožmanovega zavoda. Konferenca se je končala s skupnim kosilom in prijateljskim razgovorom.

Slovenski misijonar br. Karel Kerševan C.M., doma iz Trsta, je 23. julija prispel v Argentino. Pred 17 leti je odpotoval iz Rima v afriški Kongo, kjer ves čas deluje.

„Odraščajoča mladina in njeni versko moralni problemi“ je bil naslov predavanja, ki ga je v petek 25. septembra imel dr. Branko Rozman, za mladino in njih starše ter vzgojitelje.

O svetovni framašonski organizaciji je v soboto 26. septembra predaval Dr. Mirko Gogala na prosvetnem večeru v Slomškovem domu.

Proslava misijonske nedelje se je 18. oktobra vršila v Slovenski hiši. Slavnostni govor je imel France Jereb C.M.,

bivši kitajski misijonar in sedanji jugoslovanski provincial Misijonske družbe — lazaristov, ki je prišel iz Slovenije na kanonično vizitacijo. Govoril je o temi: Kakó se gradi Cerkev. Sledila je drama v treh dejanjih: „Viharji v dušah“, ki jo je napisal Lurico Bazari, prevedel pa Ruda Jurčec. Na praznik Kristusa Kralja 25. oktobra so igro ponovili.

Za desetletni jubilej Slovenske kulturne akcije sta v soboto 3. oktobra Glasbeni in Gledališki odsek pripravila III. Umetniški večer, pod geslom: „Pesem, beseda, igra“. Večer je obsegal dva dela: Vokalni „koncert“ kvarteta Finkovih, pa gledališki del „Srečanje s poeti“, ki je bila izvirna gledališka interpretacija poezij petih najvidnejših zdmskih poetov, od katerih so stili duhovniki: Branko Rozman; Vladimir Kos S.J.; Rafko Vodeb in Karel Vladimir Truhlar S.J.; peti je France Papež.

Žegnanje ob desetletnici Slovenske hiše je bilo v nedeljo 22. novembra. Sveto mašo za rajnega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana in za vse dobrotnike Slov. hiše je daroval dir. A. Orehar. Popoldne pa je imel slavnostni govor. V popoldanskem sporedu so sodelovali tudi gojenci Rožmanovega zavoda in sicer s šaljivimi prizori.

XII. socialni dan Slovencev v Argentini se je vršil v nedeljo 15. novembra v Slovenski hiši. Posvečen je bil vprašanju zakona, družine in narodnosti. Začel se je s sveto mašo v Slovenski kapeli. Daroval jo je dir. A. Orehar, ki je po evangeliju imel okoliščinam primeren nagovor. Sledil je študijski del. Stane Žužek je imel referat „O mešanih zakonih v slovenski skupnosti“. Glavni govornik pa je bil Dr. Mirko Gogala. Predaval je o „zakonu, družini in narodnosti“, z načelnega stališča in s posebnim ozirom na položaj v izseljenstvu. Končno so bile sprejete posebne resolucije, ki vsebujejo glavne ugotovitve podanih referatov.

Nove knjige

Dr. Franc Jaklič: *Pred Bogom pokleknimo* (ure češčenja z molitvenikom), druga pomnožena in popravljena izdaja. Izdalo Baragovo misijonišče, Buenos Aires 1963. 500 strani, cena 350 pesov z rdečo obrezo, 400 z zlato.

Ta molitvenik ima svoj prvi začetek v Jakličevem molitveniku „Ure češčenja“ (šest ur molitve), ki ga je že dolgo pred zadnjo vojno izdala Celjska Mohorjeva družba (nekako l. 1932). Med vojno sta potem v več ponatisih izšli Jakličevi uri molitve „Za mir med narodi“ in „Za blagor domovine“.

Po vojni je v Argentini dr. Franc Jaklič tako priredil prvo izdajo „Pred Bogom pokleknimo“, ki vsebuje enajst molitvenih ur. Je to med nami splošno znan in priljubljen molitvenik, ki ima neprecenljive zasluge zlasti pri vzgoji v lepi skupni molitvi. Izšel je v prvi izdaji l. 1952 v Buenos Airesu in ga je izdala Slovenska misijonska zveza in tiskala tiskarna Federico Grote v Bs. Airesu.

Te molitvene ure, ki jim je avtor dodal še dve novi, so pozneje izšle tudi v španskem jeziku. Prevod je priredil v Argentini Janez Pekolj, pa so ga zaradi tekočega jezika pregledali še nekateri domačini-redovniki. Med njimi je bil jezuit p. Reboli, ki je te molitvene ure zelo pohvalil. Izdali so ta molitvenik slovenski lazaristi l. 1957 pod naslovom: *Venid, adoremus*. V Argentini je bil z odobravanjem sprejet povsod, kjer se je našel duhovnik, ki je odprl molitvenik in se zazrl v njegovo bogastvo.

Druga izdaja molitvenika „Pred Bogom pokleknimo“, ki je med nami, je torej izšla 11 let po prvi in pomeni glede na ono v več pogledih velik napredek.

Takoj vzbudi pozornost odlična prezentacija. Prikupna vnanost molitvenika kar vabi, da sežeš po njem, in imaš zaradi okusne opreme prijeten občutek, ko knjižico odpreš in listaš po njej. Kljub velikemu vsebinskemu povečanju je druga izdaja mnogo tanjša od prve, ker je na finem bibličnem papirju. Tisk je dvobarven. Vinjete arh. Vladimirja Mazija in glavni naslovi so tudi v prijetni rdeči barvi. Tisk je prav lep in okusen. V prvem delu, vsakdanjem molitveniku, so bolj uporabljane molitve podane v mcnejšem tisku (isti v prvi izdaji); molitvene ure so v običajnem drobnejšem tisku in je pri drugi izdaji odločil estetični vidik, med tem ko je v prvi izdaji prevladal škodo finega okusa praktični vidik z bolj okorno debelim tiskom.

Skratka: priredba in oprema te, druge izdaje kaže v izdajatelju prijatelja lepega tiska in jasno odkriva napredek naše tiskarske kulture. Saj je sedanjo izdajo priredilo samostojno slovensko tiskovno podjetje (Editorial Baraga), ki med nami celo ni edino slovensko podjetje te vrste. Ob takih izdajah se preskuša sposobnost in zmogljivost tiskarskega podjetja. Priredba in oprema te knjižice jasno odkrivata resnost in kvaliteto podjetja.

Nekoliko smo se oddaljili v tem poročilu od strogo verskega področja. Pa je razumljivo, ker je tisk le v tesni zvezi z verskim delovanjem in je tudi naš tisk važen faktor naše verske kulture.

Pa pogledjmo sedaj vsebino te „popravljene in pomnožene“ izdaje ur češčenja, ko je že prva izdaja bila dovršena in ni potrebovala kakih posebnih

poprakov. Prvi del molitvenika, nek vsakdanji molitvenik, obsega praktično prirejene molitve: za vsak dan, sv. mašo, litanije presv. Srca Jezusovega in Matere božje s pripadajočimi molitvami, rožni venec z zelo koristno vsebinsko označitvijo vsake skrivnosti, za lažje premišljevanje; sledi križev pot sv. Leonarda Portomavriškega, ki nam je najbolj domač in priljubljen; zadnje so še pripravne spovedne in obhajilne molitve. — V tej izdaji je opuščena dolga posvetilna molitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu (Pija XII.), kar je iz namena molitvenika razumljivo, kakor je molitev pretresljiva in poetična.

V drugem, glavnem delu molitvenika, pri urah češčenja, sta glavna in na prvi pogled vidna novost druge izdaje dve novi lepi molitveni uri, poleg prejšnjih enajst: prva v čast Troedinemu Bogu, druga v čast Bogu našemu Stvarniku in Odrešeniku (skupaj 76 strani). V tem je ta izdaja znatno pomnožena.

V ostalem vsebinsko ohranja molitvenik vse znane in priznane velike prednosti „Jakličevih ur“.

Ni običajno propagandno pretiravanje, ampak preprosta resnica, kar v našem tisku beremo v propagandi za novi molitvenik:

„Molitvene ure služijo ne le za skupne meditacije, ampak so obenem odlična meditacijska knjiga tako duhovnikom in redovnicam, kakor laičnim apostolom in drugim versko poglavljenim dušam. — Vse velike skrivnosti svete vere, celotno liturgično leto, zdravo asketiko in mnoge izvirne molitve, med drugim duhovne misli k vsaki skrivnosti celotnega rožnega venca, nudi ta slovenska duhovna zakladnica.“

Gn.

IZ UREDNIŠTVA

Popravi: V prejšnji, 5. številki zvišaj štetje strani za 32, ker pomotoma ponavlja numeracijo 4. številke.

S tem je zaključen 11. letnik našega glasila *Omnes unum*.

Sodelavci tega letnika so bili tile (po abecednem redu):

Evropa: Jože Jamnik, Rudolf Klinac, Ignacij Kunstelj, Franc Mihelčič, Franc Močnik, Lojze Škerlj, Jakob Ukmar, Janez Zdešar.

Argentina: Franc Gnidovec, Mirko Gogala, Jože Guštin, Janez Hladnik, Alojzij Košmerlj, Matija Lamovšek, Gregor Mali, Anton Orehar, Jure Rode, Branko Rozman, Jože Škerbec.

Vsi bravci glasila smo jim hvaležni in si želimo nadaljnjega njihovega zvestega sodelovanja.

Mnogo je še sobratov, ki bi bilo nji-

hovo sodelovanje pri listu dragoceno, da bi še vnaprej uspešno vršil svoje poslanstvo med nami. Ta uspeh je v veliki meri odvisen od števila sodelavcev.

Zlasti si bravci žele čim več poročil iz življenja in dela sobratov, ki smo raztreseni po svetu in delujemo v tako različnih ekoliščinah. Taka poročila bi bila gotovo močna vez med nami in bi nam služila v medebojno pobudo pri delu in načrtih. Pri tem pa bi mogli sodelovati z dopisovanjem v naše glasilo kar vsi.

Rokopisi in korekture preteklega letnika se bodo hranili eno leto, nakar se vse uniči. Še bi kdo želel dodati na osnovi svojega rokopisa kak popravek ali pojasnilo zaradi morebitne znatne netočnosti pri tiskanju, naj to stori v tem času; pozneje to ne bi bilo več mogoče.

Vsebina 11. letnika Omnes unum

(V peti številki štetje zvišaj za 32, t. j. 129—160, ker pomotoma ponavlja numeracijo četrte številke)

Glas škofov

Goriški nadškof slovenskim duhovnikom	1
Glas ljubljanskega nadpastirja ...	2
Slovenski škofje izseljencem	161

Duhovne misli

Alojzij Košmerlj, Skrivnost ljubezni	3
— „ — Mysterium Crucis	33
— „ — Sveto Rešnje Telo in duhovnik ...	97
— „ — Učite se od mene	131
— „ — Sv. Duh in naša molitev	162
Pomenljiva posvetitev	66

Strokovni članki

Msgr. dr. Rudolf Klinec, Oglej in Gradež	6
Dr. Franc Mihelčič, Človek in okolje	38
Msgr. Jože Jamnik, Sodobna pridiga	46
Ignacij Kunstelj, Naše organizacije	57
Dr. Lojze Škerl, Moderni problemi ob zakramentu sv. pokore	69
Dr. Franc Mihelčič, Psihoterapija in človek	79
Dr. Janez Zdešar, Priprava na zakon	101
Dr. Franc Mihelčič, Psihonevroza in dušni pastir	107
Msgr. dr. Jakob Ukmar, Način posmrtnega življenja	133
Dr. Franc Mihelčič, Duhovnik z druge strani	139

Pastoralne vesti

Pastoralni tečaj na Barbani	4
Novi ljubljanski nadškof	65
Pomenljiva posvetitev	66
Relikvije sv. Cirila	83

Oznanjevanje božje besede in

komunizem	110
Katehetične in liturgične razmere v domovini	113
Pastoralna konferenca v Buenos Airesu	127
Novi slovenski škof	129
Pastoralni tečaj v Trizimu (Tricesimo) pri Vidmu	165
Drugi vatikanski koncil	168
Smotrni katehetski napor v domovini	176

Splošne verske vesti 112, 145, 146, 173

Slovenske revije 9, 114, 149, 179

Odšli so pred nami

Msgr. dr. Mihael Toroš	14
Msgr. Matija Škerbec	24
Msgr. Tomaž Banko, dekan Gabrijel Piščanec, žup. Ignacij Zupan, žup. Janez Petrič, žup. Ciril Munih, Anton Hanžel SDB, žup. Jožef Gnido-vec, žup. Jakob Sajovic, p. Rudolf Pivko OFM	24
Nadškof dr. Josip Ujčič (Anton Orehar, Misericordia et veritas)	67
Franc Ksaver Meško, duhovnik in pisatelj (Gr. Mali)	84
Stolni prošt dr. France Kimovec	85
Dr. Josip Hohnjec (Gr. Mali) ...	86
Profesor dr. Josip Jeraj	87
Jožef Koželj, nadžup. Anton Somrek, žup. štefan Stiper, Franjo Jerebič	119
žup. uprav. Jože Erman, žup. upravitelj dr. Ivan Veider, dekan Anton Kodrič, kan. msgr. Anton Cibin, kan. msgr. Ivan Petričič	152
žup. uprav. Anton Zalokar, dekan	

Franc Kahné, žup. Jožef Ocepek,	Venezuela	159
Henrik Černigoj, p. Albert Pirc	Avstralija	30, 96, 127, 159
OFM, duh. svet. Ivan Žerjav,		
prošt Anton Benetek	Nove knjige	
	Dr. Filip Žakelj, Bren o Baragi ..	31
Duhovniške novice	Koledar „Ave Maria“	32
Duhovniški jubileji	Dr. Franc Grivec, Sveti Ciril in	
Iz Rima	Metod	32
17, 88, 119	Dr. Franc Kovačič, Anton Martin	
Slovenija	Slomšek	32
19, 89, 120, 153, 185	Dr. Ludvik Čepon, Bežna srečanja	
Koroška	z verami Indije, južnoazijskih de-	
21, 93, 123, 157, 186	žel in Japonske	160
Primorska	Ruda Jurčec, Skozi luči in sence ..	160
23, 94, 123, 156, 186	Dr. Franc Jaklič, Ure češčenja ..	190
Zahodna Nemčija	Iz uredništva	32, 96, 128, 191
188		
ZDA		
24, 125, 188		
Kanada		
25, 158		
Argentina		
25, 95, 125, 158, 189		
Čile		
96		

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali) — Urejuje: uredniški odbor, Rivadavia 234,
 Adrogué FNGR, provincia Buenos Aires, Argentina — Uprava: Jurij Rode,
 Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina — Tiska tiskarna Vilko, S. R. L.,
 Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

